

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่าย
สถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ลำปาง เขต 2

Administer according to the principles of good governance of
educational institution administrators. Serm Ngam Educational
Institution Network Group 2, under Lampang Primary Education
Service Area Office 2

หนึ่งฤทัย คำทา

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
ปีการศึกษา 2567

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่าย
สถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ลำปาง เขต 2

Administer according to the principles of good governance of
educational institution administrators. Serm Ngam Educational
Institution Network Group 2, under Lampang Primary Education
ServiceArea Office 2

หนึ่งฤทัย คำทา

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
ปีการศึกษา 2567

ชื่อเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา
เสริมงาม 2
ผู้วิจัย นางสาวหนึ่งฤทัย คำทา
ชื่อปริญญา ศีษศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชภูมิ สีสมนู)

..... กรรมการ
(ดร.ปวินท์ เทพคุณหมินิตต์)

..... กรรมการและเลขานุการ
(ดร.สุชาติ ใจภักดี)

คณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก อนุมัติให้รายงาน
การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา

..... คณบดี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์งาม)

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้ และความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษา ดร.ปวินท์ เทพคุณหมิตต์ ดร.จารุวรรณ นาคัน อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ช่วยเหลือให้คำแนะนำแนวทางพร้อมทั้งเสียสละเวลาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างดียิ่ง จนรายงานการวิจัยนี้เสร็จสิ้นเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ พร้อมทั้งอาจารย์พิเศษ สถาบันวิทยาการแห่งแปซิฟิก ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ด้านวิชาการ ขอขอบพระคุณคุณครู กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูล และขอขอบพระคุณบุคลากรสาขาบริหารการศึกษาทุกท่านที่เป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครอบครัวและญาติพี่น้องทุกท่าน ที่ได้ส่งเสริมสนับสนุนด้วยดีเสมอมา หากรายงานการวิจัยนี้มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจขอมอบความดีนี้ให้ผู้ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ผู้ศึกษาทุกท่าน

หนึ่งฤทัย คำทา

ชื่อเรื่อง : การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา
เสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2

ผู้วิจัย : นางสาวหนึ่งฤทัย คำทา

ชื่อปริญญา : ศีศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.ปวินท์ เทพคุณหมิมิตต์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ดร.จารุวรรณ นาดัน

ปีที่สำเร็จการศึกษา : 2567

สถาบัน : สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง "การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาดังกล่าว การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้ประชากร จำนวน 80 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารและครูจาก 8 โรงเรียนในปีการศึกษา 2567

ผลการวิจัยพบว่าภาพรวมความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในระดับมากสำหรับทุกหลักการ โดยที่หลักความคุ้มค่าได้รับคะแนนสูงสุด ตามด้วยหลักคุณธรรมและหลักนิติธรรม การเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ความคิดเห็นในภาพรวมไม่มีความแตกต่างตามเพศ อายุ และวุฒิการศึกษา ยกเว้นหลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วมที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในส่วนของประสบการณ์การทำงาน พบว่าหลักนิติธรรมและหลักความรับผิดชอบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญด้วยมาตรฐานเดียวกัน

คำสำคัญ : ธรรมาภิบาล , ผู้บริหารสถานศึกษา , การบริหารสถานศึกษา

Title : Good Governance Management of the Executives of the
Serm Ngam 2 Educational Network Group Belongs to the
Office of the Primary Education Area, Lampang Area 2

Researcher : Ms. Nuengruethai Kumta

Degree Name : Master of Education (Education Administration)

Advisor : Dr. Pawin Thepgoonhanimitta

Co-Advisor : Dr. Jaruwan Natan

Year of graduation : 2024

Institution : Pacific Institute of Management

Abstract

The research titled "Governance Management by the Administrators of the Sang Ngam 2 Educational Network under the Lampang Educational Service Area Office, District 2" aims to study and analyze the opinions of teachers and educational personnel regarding governance management within the mentioned educational network. This research is quantitative in nature and involved a population of 80 individuals, comprising administrators and teachers from 8 schools during the 2024 academic year.

The research titled "Governance Management by the Administrators of the Sang Ngam 2 Educational Network under the Lampang Educational Service Area Office, District 2" aims to study and analyze the opinions of teachers and educational personnel regarding governance management within the mentioned educational network. This research is quantitative in nature and involved a population of 80 individuals, comprising administrators and teachers from 8 schools during the 2024 academic year.

Keywords: Good governance, School administrators, School administration

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 สมมติฐานของการวิจัย	4
1.5 กรอบแนวคิด	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 การบริหารสถานศึกษา	8
2.2 แนวคิดหลักธรรมาภิบาล	16
2.3 การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล	23
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	29
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	29
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	29
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	30
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล	31
บทที่ 4 ผลการวิจัย	34
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	34
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	50
5.1 สรุปผลการวิจัย	50
5.2 อภิปรายผล	52
5.3 ข้อเสนอแนะ	54
บรรณานุกรม	56
ภาคผนวก	58
ภาคผนวก ก : แบบสอบถาม	59
ภาคผนวก ข : รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามในการวิจัย	65
ประวัติผู้วิจัย	67

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 1	ข้อมูลจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา ลำปาง เขต 2	31
ตารางที่ 2	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	35
ตารางที่ 3	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	35
ตารางที่ 4	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา	36
ตารางที่ 5	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ การทำงาน	36
ตารางที่ 6	แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับ และลำดับที่ ของความเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 โดยรวมและรายด้าน	37
ตารางที่ 7	แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับ และลำดับที่ ของความเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักนิติธรรมโดยรวมและรายข้อ	38
ตารางที่ 8	แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับ และลำดับที่ ของความเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 โดยรวมและรายข้อ	39
ตารางที่ 9	แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับ และลำดับที่ ของความเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักความโปร่งใสโดย รวมและรายข้อ	40
ตารางที่ 10	แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับ และลำดับที่ ของความเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายข้อ	41

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับ และลำดับที่ ของความเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักความรับผิดชอบโดยรวม และรายข้อ	42
ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับ และลำดับที่ ของความเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักความคุ้มค่าโดยรวมและ รายข้อ	43
ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 โดยรวมและ รายด้านจำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน	44
ตารางที่ 14 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 จำแนกตาม อายุโดยรวมและรายด้าน	45
ตารางที่ 15 เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test บทบาท การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา เสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักความโปร่งใส จำแนกตามอายุ	46
ตารางที่ 16 เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test ความคิดเห็น ของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 หลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามอายุ	46

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ 17	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 จุดมศึกษา	47
ตารางที่ 18	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ การทำงาน	48
ตารางที่ 19	เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test ความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักนิติธรรม จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน	49
ตารางที่ 20	เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test ความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักความรับผิดชอบ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	49

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
ภาพที่ 1	กรอบแนวคิดการวิจัย	5

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

ในยุคปัจจุบันการเชื่อมต่อระหว่างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการสื่อสารโทรคมนาคมที่อาศัยเทคโนโลยี อิเล็กทรอนิกส์ขั้นสูงเข้ามารวมกันทำให้มีลักษณะโลกไร้พรมแดนส่งผลให้สังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไป ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก และความเจริญทางเทคโนโลยีที่รุดหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมากกว่าอดีตที่ผ่านมา ประเทศใดที่มีการเตรียมความพร้อมย่อมสามารถเผชิญและแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและทัน่วงที ดังนั้นจึงพบว่าในเวลานี้และในอนาคตข้างหน้าประเทศต่าง ๆ กำลังให้ความสำคัญต่อการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดีเนื่องจากการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในฐานะที่เป็นกระบวนการหนึ่งที่มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพเหมาะสม และมีคุณสมบัติสอดคล้องกับความต้องการในการใช้กำลังของประเทศ เพราะการศึกษาในที่นี้หมายถึง ความเจริญงอกงามเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคลให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน คือ สติปัญญา อารมณ์ และสังคมถ้าประเทศใดประชากรมีการศึกษาสูง ประเทศนั้นก็จะมีการมีคนที่มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาประเทศ และไม่ตกเป็นเบี้ยล่างของผู้อื่น อีกทั้งผู้ที่มีการศึกษาย่อมสามารถที่จะนำเอาความรู้ที่มีไปพัฒนานตนเอง และสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้กลายเป็นบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์อย่างมีเหตุมีผล มีระเบียบวินัย กล้าคิด กล้าตัดสินใจ ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าได้ เพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับประเทศชาติของตนในอันที่จะสามารถรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของโลกได้ทันสถานการณ์ (วิภาส ทองสุทธิ. 2551: 1)

สถานศึกษาเป็นสถาบันทางสังคมที่จัดตั้งขึ้นเพื่อถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรม และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของสมาชิกในสังคมให้สามารถติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและปฏิบัติตนให้มีคุณค่าแก่สังคม ช่วยอบรมสั่งสอนให้สมาชิกในสังคมได้พัฒนาบุคลิกภาพ มีกิริยามารยาทจริยธรรม คุณธรรม เคารพในสิทธิของผู้อื่น รู้จักปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเอง อีกทั้งยังส่งเสริมหน้าที่การงานให้แก่บุคคลได้เรียนรู้ในอาชีพที่เหมาะสมซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมการที่สมาชิกในสังคมจะเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพต่อส่วนรวม ได้รับตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงขึ้นมีเกียรติและได้รับการยกย่องขึ้นอยู่กับการเอาใจใส่อย่างจริงจังของสถานศึกษาซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบ ควบคุม กำกับ ดูแลการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนต้องปฏิบัติงานใกล้ชิดกับครูผู้สอนและนักเรียนมากที่สุด คุณภาพของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนขึ้นอยู่กับพฤติกรรมและความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ (ปรัชญา เวสารัชช.2554: 10)

ธรรมาภิบาล เป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารงานและการปกครอง เดิมคิดกันว่าภาครัฐเท่านั้นที่ เป็นผู้ดูแลกิจการบ้านเมือง แต่ปัจจุบันแนวคิดของภาครัฐได้ปรับเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้นำมาให้ภาคอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อให้กระบวนการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเกิดผลอย่างจริงจัง จึงได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่า

ด้วย การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2541 ใช้เป็นแนวทางในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชนและภาคประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษากำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหาร ซึ่งสถานศึกษาจะมีฐานะเป็นนิติบุคคล การเป็นนิติบุคคลนั้นสถานศึกษาจะต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้เกี่ยวข้องสูงกว่าเดิมการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการยังต้องมีความจำเป็นสูง (ธีระ รุญเจริญ, 2558: 94)

ทั้งนี้กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 เป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่หลักในการจัดและส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาในเขตพื้นที่ตำบลเสริมกลางและตำบลเสริมซ้าย อำเภอเสริมงาม ซึ่งมีทั้งหมด 8 โรงเรียนประกอบไปด้วย โรงเรียนศรีลังกาวิทยา โรงเรียนสันโป่งวิทยา โรงเรียนบ้านเหล่ายาว โรงเรียนบ้านกัวห้วยเบิก โรงเรียนโป่งน้ำร้อน โรงเรียนเสริมซ้าย วิทยาโรงเรียนวัดสบแม่ท่า และโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 47 (วัดนาเดา) โดยการบริหารงานของโรงเรียนแบ่งการบริหารออกเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มบริหารทั่วไป ซึ่งจะต้องบริหารกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับของ ทางราชการ และของสถานศึกษารวมทั้งนโยบาย 10 บายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาภายใต้การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารการนำหลักการบริหารงานซึ่งแนวทางสำคัญในการดำเนินงานภายในสถานศึกษาเป็นการบริหารงานยุคใหม่ที่เน้นความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ความรับผิดชอบต่อ ความประพฤติชอบ การมีส่วนร่วม และกระบวนการยุติธรรมในการตัดสินใจ บริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างประหยัด คุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้บุคลากรในองค์กรของสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงาน โดยผู้บริหารที่เอาใจใส่ต่องานวิชาการ ทุ่มเทให้กับงานพัฒนาการเรียนการสอน มีคุณธรรม และมีภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี อีกทั้งบุคลากรยังได้รับการพัฒนาและมีขวัญกำลังใจในการทำงาน

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ว่าภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน จึงจำเป็นต้องบริหารการศึกษาให้เกิดโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ความรับผิดชอบต่อ ความประพฤติชอบ การมีส่วนร่วม และกระบวนการยุติธรรมในการตัดสินใจ บริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างประหยัด คุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารการศึกษาบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ต่อหน่วยงานสถานศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2

2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานกลุ่ม
เครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัย ครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2
โดยมีขอบเขตของการวิจัยดังต่อไปนี้

ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา
เสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ใน 6 หลักนิติธรรม หลัก
คุณธรรม หลักความ โปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักสานักรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ตาม
หลักการบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในส่วนของธรรมาภิบาล

ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษากลุ่มเครือข่าย
สถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ปีการศึกษา
2567 จำนวน 8 โรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 80 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของผู้ตอบ ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา
ประสบการณ์และสถานภาพ

2. ตัวแปรตาม การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ของผู้บริหารกลุ่ม
เครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2

1.4 สมมุติฐานในการวิจัย

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรร
มาภิบาลของผู้บริหาร กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ลำปาง เขต 2 แตกต่างกัน

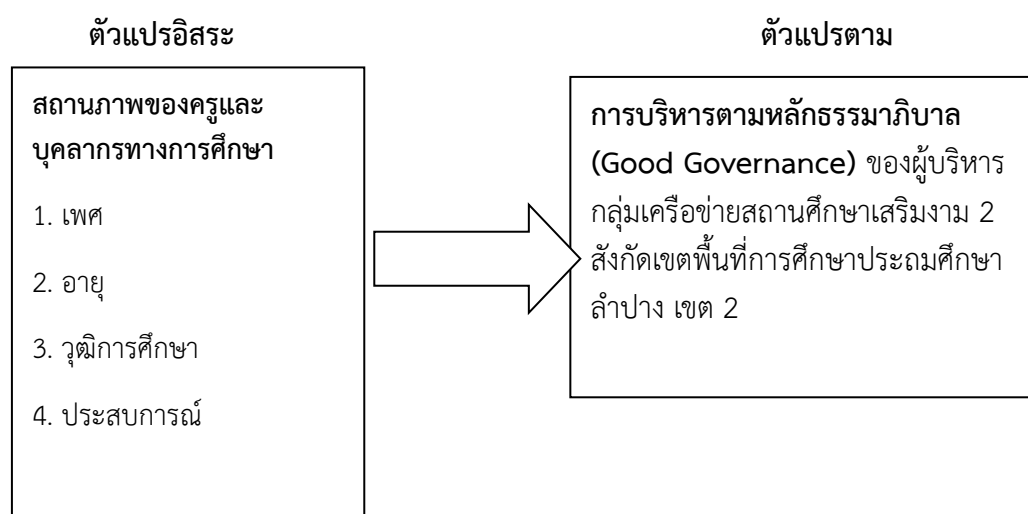
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรร
มาภิบาลของผู้บริหารการศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาลำปาง เขต 2 แตกต่างกัน

3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตาม
หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 แตกต่างกัน

4. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการ
บริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 แตกต่างกัน

1.5. กรอบแนวความคิด ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 (สมศักดิ์ ตลประสิทธิ์, 2556) โดยยึดหลักธรรมาภิบาล 6 หลักการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความ โปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักสานีกรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ประมวลความคิดเป็นกรอบการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานทัดเทียมมาตรฐานสากล
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 มีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2

1.7 นิยามศัพท์

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มงานบริหารงาน 4 ฝ่าย ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การบริหารในสถานศึกษาที่เน้นรูปแบบการบริหาร 6 หลัก คือ นิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความคุ้มค่า ดังต่อไปนี้

1. **หลักนิติธรรม (The Rule of Law)** หมายถึง หลักการบริหารสถานศึกษาที่ใช้ความยุติธรรมความเสมอภาค และความเป็นธรรม ในการดำเนินการตามระเบียบ หรือข้อตกลง ที่เป็นบรรทัดฐานในการปกครองโดยได้มาซึ่งข้อตกลงร่วมกันของผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อย่างเป็นที่ยอมรับของคนภายในและภายนอกสถานศึกษา มีการคัดเลือกครูใหม่อย่างยุติธรรมมีการบริหารบุคลากรที่เสมอภาคกับทุกชาติ ศาสนา และฐานะ ไม่ถือพวกพ้องหรือเลือกที่รักมักที่ชังในการพิจารณาความดีความชอบ

2. **หลักคุณธรรม (Morality)** หมายถึง การบริหารที่ยึดมั่นในความถูกต้อง(องดีงามซื่อสัตย์สุจริตมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ความมีวินัยในตนเอง มีความอดทน อดกลั้นควบคุมอารมณ์อย่างเหมาะสม

3. **หลักความโปร่งใส (Accountability)** หมายถึง การสร้างความไว(วางใจ ความมั่นใจ และความโปร่งใส ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านงบประมาณ การบริหารบุคคล การบริหารทั่วไป และการบริหารงานวิชาการ โดยมีการทำ เอกสาร หลักฐานข้อมูล และเปิดเผยต่อสาธารณชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนในสถานศึกษา ปรับปรุงกลไกการทำงาน ขององค์กรทุกส่วนให้มีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข่าวสารข้อมูลได้อย่างสะดวก มีการประเมินผลอย่างถูกต้องเที่ยงธรรม

4. **หลักการมีส่วนร่วม (Participation)** หมายถึง การเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับรู้และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจร่วมกันตามความเหมาะสม เปิดให้ทุกคนเสียสละร่วมกันในการพัฒนาสถานศึกษา ร่วมปฏิบัติ ร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ และร่วมประเมินผลด้วยความยุติธรรมโดยผู้บริหารต้องสร้างบรรยากาศแห่งการมีส่วนร่วมในสถานศึกษาโดยการสื่อสารแบบกัลยาณมิตร

5. **หลักความรับผิดชอบ (Responsibility)** หมายถึง การสร้างความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึก ในความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถให้บรรลุผลสำเร็จ ใส่ใจต่ออุปสรรคปัญหาและข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยมีความกระตือรือร้นที่จะแก้ปัญหา กล้าที่จะยอมรับผลเสียจากการตัดสินใจดำเนินการบางอย่างทั้งที่มาจากตนเองหรือผู้ใต้บังคับบัญชา มีความคำนึงต่อผลประโยชน์ของผู้รับบริการและต่อส่วนรวมเป็นสำคัญ อีกทั้งแสดงความพร้อมที่จะเสนอข้อเท็จจริงในการปกครอง การกิจของสถานศึกษาต่อสาธารณชนภายนอก โดยสามารถชี้แจงเหตุผลและพร้อมต่อการรับการตรวจสอบจากสาธารณชน

6. **หลักความคุ้มค่า (Cost –Effectiveness or Economy)** หมายถึง การบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์ สูงสุดในระดับบุคคล ความคุ้มค่าเทียบเคียงได้กับความประหยัดไม่ฟุ่มเฟือยและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าในระดับกิจการ คือการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประโยชน์

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นชาย และเพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 2 จำแนกเป็น 4 กลุ่มด้วยกัน คือ ต่ำ กว่า 30 ปี อายุ 31-40 ปี อายุ 41-50 ปี และอายุ 50 ปี ขึ้นไป

วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของครู ซึ่งจำแนกเป็น 2 ระดับ คือ ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี และปริญญาตรีโท หรือสูงกว่าปริญญาโท

ประสบการณ์ หมายถึง ประสบการณ์ในการทำงานของครู แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี ประสบการณ์ 5-10 ปี และประสบการณ์มากกว่า 10 ปี

สถานศึกษา หมายถึง กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 เขตพื้นที่ตำบลเสริมกลางและตำบลเสริมซ้าย อำเภอเสริมงาม ซึ่งมีทั้งหมด 8 โรงเรียน ประกอบไปด้วย โรงเรียนศรีลังกาวิทยา โรงเรียนสันโป่งวิทยา โรงเรียนบ้านเหล่ายาว โรงเรียนบ้านกิ้วห้วยเบิก โรงเรียนโป่งน้ำร้อน โรงเรียนเสริมซ้าย วิทยาโรงเรียนวัดสบแม่ท่า และโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 47 (วัดนาเดา)

ครู หมายถึง ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนการสอนในโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 เขตพื้นที่ตำบลเสริมกลางและตำบลเสริมซ้าย

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 เขตพื้นที่ที่ตำบลเสริมกลางและตำบลเสริมซ้าย นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

2.1 การบริหารสถานศึกษา

- ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
- ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา
- กระบวนการบริหารสถานศึกษา
- ขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษา
- การบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดพะเยา

2.2 แนวคิดหลักธรรมาภิบาล

- ความหมายของหลักธรรมาภิบาล
- ความสำคัญของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
- ลักษณะธรรมาภิบาล
- องค์ประกอบของธรรมาภิบาล
- ยุทธศาสตร์ 4 การนำธรรมาภิบาลไปใช้ในสถานศึกษา

2.3 การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

- หลักนิติธรรม
- หลักคุณธรรม
- หลักความโปร่งใส
- หลักการมีส่วนร่วม
- หลักความรับผิดชอบ
- หลักความคุ้มค่า

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- งานวิจัยภายในประเทศ
- งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 การบริหารงานสถานศึกษา

2.1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหาร คำศัพท์4ที่ใช้ในความหมายของการบริหารมีอยู่ 2 คำ คือ “การบริหาร” (Administration) และ “การจัดการ” (Management) การบริหาร มักจะใช้กับการบริหารกิจการสาธารณะหรือการบริหารราชการ ส่วนการจัดการใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชน จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา พบว่า มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

การบริหาร คือ กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (Sergiovanni) การบริหาร คือ การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่รวมปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน (Barnard)

พระราชบัญญัติระเบียบครูและบุคลากรทางการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา (2547) คำว่า “สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัยวิทยาลัยชุมชน สถาบันหรือสถานศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและตามประกาศกระทรวง

ชิติสรรค์ คุ่มสุภา (2554) กล่าวว่า “การบริหาร” หมายถึงความรับผิดชอบต่อการใช้ทรัพยากรหรือการที่นำทรัพยากรมาบริหารจัดการให้เป็นระบบได้แก่ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ปรัชญา เวสารัชช์ (2554) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่เยาวชนและผู้สนใจเกิดการพัฒนาด้านความสามารถ ทักษะ ค่านิยม พฤติกรรมและคุณธรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและแก่ประเทศชาติ

เนาวรัตน์ เกตุสุวรรณ (2556) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดีในตัวบุคคลนั้น

สุภัค ยมพุก และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2558) สรุปความหมายการบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

อัจฉรา จงดี (2560) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงาม มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดีของสังคม โดยการจัดแผน ยุทธศาสตร์ทางการศึกษา การใช้ทรัพยากร และกระบวนการบริหารที่สอดคล้องและเหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ การบริหารเป็นสาขาวิชาที่มีการจัดการระเบียบอย่างเป็นระบบ คือจะต้องมีหลักเกณฑ์และทฤษฎีที่พึงเชื่อถือได้ ซึ่งเกิดจากการค้นคว้า

เชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการบริหาร โดยลักษณะนี้จึงกล่าวได้ว่า การบริหารจึงเป็นศาสตร์ (Science) เป็นศาสตร์สังคม ซึ่งอยู่กลุ่มเดียวกับวิชาจิตวิทยา สังคมวิทยา และรัฐศาสตร์แต่ถ้าพิจารณาการบริหารในลักษณะของการปฏิบัติที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะของผู้บริหารแต่ละคน ที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นการประยุกต์เอาความรู้ หลักการ และทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อม การบริหารก็จะมีลักษณะเป็นศิลป์ (Arts) การบริหารงานของสถานศึกษา จึงหมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการสถานศึกษาทั้งด้านงานวิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไป เพื่อจัดการศึกษามีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน

สัมมา รณิธย์ (2560) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ผู้บริหารดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ ที่มีความร่วมมือของผู้บริหารและที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีการวางแผน การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมและการจัดการเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีความรู้ มีความสามารถและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของสถานศึกษา

จิตติมา อัครติพิงศ์ (2561) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึงการดำเนินการ ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่จะทำให้บุคลากรเกิดการรับรู้กระบวนการในการบริหารสถานศึกษา สร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความร่วมมือและความรับผิดชอบต่อนหน้าที่เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสถานศึกษา ประกอบด้วย การบริหารงาน วิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การใช้ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ในการบริหารงาน 4 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไปให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2.1.2 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษา ไว้ดังนี้

ทะนงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (2550) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาช่วยให้คุณภาพของมนุษย์ดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมุ่งให้เกิดการพัฒนาบุคลากรต่าง ๆ ของสถานศึกษาอีกด้วย

สุชิน เรืองบุญส่ง (2551) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารการศึกษาไว้ว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญ เพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบ เนื่องจากสังคมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การบริหาร การศึกษาจึงจำเป็นต้องได้รับการปรับเปลี่ยนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับความจำเป็น ของแต่ละยุคสมัยปัจจุบันโลกก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้หรือเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ความรู้จึงเป็นเครื่องมือจำเป็นที่ขาดไม่ได้ในสังคมสมัยใหม่นี้ความรู้ที่ทันสมัยที่เหมาะสมกับ สถานการณ์จะช่วยแก้ปัญหาได้และนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นพลังสำคัญสำหรับการอยู่รอด และการพัฒนาทั้งสำหรับบุคคล สังคม และประเทศชาติโดยรวม

ปรัชญา เวสารัชชา (2554) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นนการจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผล

การศึกษาที่ยังตรงและเชื่อถือได้ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษา ความเจริญก้าวหน้าของสังคมและประเทศชาติ

วันวิสา ยังช่วย (2556) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา มีส่วนช่วยในการประสานงานให้บุคคลต่าง ๆ ในสถานศึกษา ปฏิบัติงานร่วมมือกันให้เป็นไปได้ด้วยดี ตลอดจนทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษาดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพและตรงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

ครุชิต มาลัยวงศ์ (2557) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญมากเพราะการศึกษาของเยาวชนจะทำให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรือง หรือจะทำให้คนในประเทศแข่งขันกับคนในประเทศอื่น ๆ ได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับการบริหารสถานศึกษา หรืออีกนัยหนึ่งก็คือขึ้นอยู่กับผู้บริหารการศึกษาของบ้านเมืองนั่นเอง หากประเทศใดได้นักบริหารการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจงานด้านการศึกษา และผลกระทบของการศึกษาต่อความก้าวหน้าของประชาชนและประเทศชาติแล้ว ประเทศนั้นก็จะมีความเจริญรุ่งเรืองในทุก ๆ ทาง ในทางตรงกันข้ามหากประเทศใดไม่มีนักบริหารการศึกษาที่เก่ง และทำงานโดยกำหนดเอาความก้าวหน้าและความรุ่งเรืองของประเทศชาติเป็นธงชัยแล้ว ก็ยากที่ประเทศนั้นจะรุ่งเรืองได้สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษา ทำให้การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกา และวิธีการดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาที่ยังตรงและเชื่อถือได้ ทำให้สถานศึกษาดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษาเจริญก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่าความสำคัญของการบริหาร เป็นการจัดการที่ต้องกำหนดแบบแผน เพื่อให้การบริหารเป็นการจัดการที่มีระบบและทุกส่วนที่เกี่ยวข้องต้องให้ความร่วมมือ มีระบบการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้งานบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

2.1.3 กระบวนการบริหารสถานศึกษา

นักการศึกษาได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารสถานศึกษาไว้มีรายละเอียด ดังนี้

ไวเลส (1995) อ้างใน พรศิริ สังขทอง (2562) ได้เสนอกระบวนการบริหารไว้ 7 ประการ ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนล่วงหน้าว่าองค์การจะต้องทำอะไรบ้าง เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
2. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การกำหนดโครงสร้าง การแบ่งส่วนงานการจัดสายการบังคับบัญชาและการกำหนดหน้าที่
3. การบริหารงานบุคคล (Staffing) หมายถึง การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การพัฒนา การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน การประเมินผลงาน การพิจารณาความดีความชอบ การให้สวัสดิการและให้พ้นจากงาน

4. การอำนวยการสั่งการ (Directing) หมายถึง การตัดสินใจ การวินิจฉัยสั่งการและการควบคุมบังคับบัญชา

5. การประสานงาน (Co-ordinating) หมายถึง การประสานงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือเพื่อดำเนินการไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

6. การรายงานผล (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติขององค์กรเพื่อให้สมาชิกขององค์กรทราบความก้าวหน้าของการดำเนินงาน

7. การจัดงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การใช้จ่ายเงิน การควบคุมการใช้จ่ายและการตรวจสอบด้านการเงิน

สันติ บุญภิรมย์ (2552) กล่าวถึง กระบวนการบริหารสถานศึกษามี 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดแผนงานและโครงการไว้ล่วงหน้า

2. การจัดองค์การ (Organizing) คือ การกำหนดแผนงานและโครงการไว้ล่วงหน้า

3. การสั่งการ (Directing) คือ การพิจารณาสั่งการและมอบหมายงาน

4. การประสานงาน (Coordinating) คือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานและตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงาน

5. การควบคุมงาน (Controlling) คือ เป็นการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษาเป็นกิจกรรมที่สำคัญของผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing)

การบริหารงานบุคคล (Staffing) การสั่งงาน (Directing) และการควบคุมงาน (Controlling) สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษาเป็นแนวทางและขั้นตอนที่แสดงให้เห็นถึงการจัดการขอสถานศึกษา ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การประสานงาน และการควบคุมงาน เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.4 ขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารสถานศึกษา ออกเป็น 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

1. การบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่มุ่งเน้นให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้กับสถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วม จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีขอบข่ายและภารกิจดังนี้

1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1.3 การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน

- 1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 1.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 1.7 การนิเทศการศึกษา
- 1.8 การแนะแนวการศึกษา
- 1.9 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 1.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
- 1.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการให้แก่ บุคลากร ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. การบริหารงานงบประมาณ

สถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้ในการจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน โดยมีขอบข่ายและภารกิจ ดังนี้

- 2.1 การจัดทำและเสนอของบประมาณ
 - 2.1.1 การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา
 - 2.1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา
 - 2.1.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของบประมาณ
- 2.2 การจัดสรรงบประมาณ
 - 2.2.1 การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา
 - 2.2.2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ
 - 2.2.3 การโอนเงินงบประมาณ
- 2.3 การตรวจสอบติดตามประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
 - 2.3.1 การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
 - 2.3.2 การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
- 2.4 การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา
 - 2.4.1 การจัดการทรัพยากร
 - 2.4.2 การระดมทรัพยากร
 - 2.4.3 การจัดหารายได้และผลประโยชน์
 - 2.4.4 กองทุนกู่ยืมเพื่อการศึกษา
 - 2.4.5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา
- 2.5 การบริหารการเงิน
 - 2.5.1 การเบิกเงินจากคลัง
 - 2.5.2 การรับเงิน
 - 2.5.3 การเก็บรักษาเงิน

- 2.5.4 การจ่ายเงิน
- 2.5.5 การนำส่งเงิน
- 2.5.6 การกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี
- 2.6 การบริหารบัญชี
 - 2.6.1 การจัดทำบัญชีการเงิน
 - 2.6.2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
 - 2.6.3 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน
- 2.7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์
 - 2.7.1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา
 - 2.7.2 การจัดหาพัสดุ
 - 2.7.3 การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง
 - 2.7.4 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ

3. การบริหารงานบุคคล

เป็นภารกิจที่สำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษา สามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัวอิสระ ภายใต้กฎระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ครูและบุคลากรทางการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนามีความรู้ ความสามารถมีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคง และก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยขอบข่ายและภารกิจดังนี้

- 3.1 การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
 - 3.1.1 การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลัง
 - 3.1.2 การกำหนดตำแหน่ง
 - 3.1.3 การขอเลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.2 การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
 - 3.2.1 การดำเนินการสรรหาเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการกรณีได้รับมอบอำนาจ
 - 3.2.2 การจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว
 - 3.2.3 การแต่งตั้ง ย้าย โอนครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.2.4 การบรรจุกลับเข้ารับราชการ
 - 3.2.5 การรักษาราชการแทนและการรักษาการในตำแหน่ง
- 3.3 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
 - 3.3.1 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.3.2 การเลื่อนขั้นเงินเดือนครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.3.3 การเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว
 - 3.3.4 การดำเนินการเกี่ยวกับบัญชีถือจ่ายเงินเดือน

- 3.3.5 เงินวิทยฐานะและเงินตอบแทนอื่น
- 3.3.6 งานทะเบียนประวัติ
- 3.3.7 งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
- 3.3.8 การขอมีบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- 3.3.9 การขอหนังสือรับรอง
- 3.4 วินัยและการรักษาวินัย
 - 3.4.1 กรณีวินัยไม่ร้ายแรง
 - 3.4.2 กรณีวินัยร้ายแรง
 - 3.4.3 การอุทธรณ์
 - 3.4.4 การร้องทุกข์
 - 3.4.5 การเสริมสร้างและป้องกันการกระทำผิดวินัย
- 3.5 การออกจากราชการ
 - 3.5.1 กรณีไม่ผ่านการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด
 - 3.5.2 การออกจากราชการกรณีขาดคุณสมบัติทั่วไป
 - 3.5.3 การให้ออกจากราชการไว้ก่อน
 - 3.5.4 การให้ออกจากราชการเพราะเหตุรับราชการนานหรือเหตุทดแทน
 - 3.5.5 กรณีมลทินมัวหมอง
 - 3.5.6 กรณีได้รับโทษจำคุกโดยคำสั่งของศาล

4. การบริหารทั่วไป

เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน,ส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยทั้งนี้ให้เน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีขอบข่ายและภารกิจดังนี้

- 4.1 การดำเนินงานธุรการ
- 4.2 งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 4.3 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 4.4 การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
- 4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- 4.6 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 4.7 การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป
- 4.8 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 4.9 การจัดทำสละมนัสผู้เรียน
- 4.10 การรับนักเรียน

4.11 การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย

4.12 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

4.13 การส่งเสริมกิจการนักเรียน

4.14 การประชาสัมพันธ์

4.15 การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร

หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

4.16 งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น

4.17 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

4.18 งานบริการสาธารณะ

4.19 งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

สรุปได้ว่า การกิจในการบริหารงานสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน มุ่งเน้นให้นักเรียนมีคุณภาพในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมให้นักเรียน สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีการนำทักษะไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพจากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าการบริหารงานของสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานทั้งด้านงานวิชาการงบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไป เพื่อจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การกำหนดแนวทางในการพัฒนางานวิชาการที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของท้องถิ่น มีการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ประกอบการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและแผนจัดการเรียนรู้ กระตุ้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและสนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคล กำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง เน้นการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐาน ตัวชี้วัดสำหรับการประเมินผลงานวิชาการ กระตุ้นให้บุคลากรดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน จัดให้มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการติดตาม ตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ และรายงานผลการดำเนินงานต่อสาธารณชน

2. การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การดำเนินงานโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและบุคลากรในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี วางแผนการใช้งบประมาณที่สอดคล้องกับความจำเป็นของสถานศึกษา มีแผนการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบ ยึดหลักการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จัดหาพัสดุโดยให้ความสำคัญกับความต้องการของบุคลากรมีการจัดทำบัญชี การเงิน และพัสดุให้ถูกต้องตามระเบียบและเป็นปัจจุบัน กำหนดมาตรการการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีกระบวนการในการควบคุม ตรวจสอบเพื่อให้เกิดความโปร่งใส มีการวิเคราะห์และประเมินประสิทธิภาพของการใช้จ่ายงบประมาณและรายงานต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

3. การบริหารงานบุคคล หมายถึง ดำเนินการวิเคราะห์ความต้องการและจัดทำแผนอัตรากำลังโดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา เสนอความต้องการบุคลากรในสาขาที่

ขาดแคลนรวมถึงเสนอความเห็นและข้อมูลเกี่ยวกับการรับย้ายต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำหนด ส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาศักยภาพตนเองตามความต้องการ ส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาศักยภาพตนเองตามความต้องการ วางแผนการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องมอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติตามความสามารถและส่งเสริมให้บุคลากรทำงานเป็นทีม กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติตามความสามารถและส่งเสริมให้บุคลากรทำเป็นทีม กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติ

งานของบุคลากรและชี้แจงต่อประชาคมภายในสถานศึกษา ดำเนินทางวิจัยต,บุคลากรที่กระทำผิดตามกระบวนการอย่างยุติธรรม พิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนโดยยึดหลักความเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเชิดชูเกียรติบุคลากรที่ปฏิบัติงานดีเด่นด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

4. การบริหารงานทั่วไป หมายถึง ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาทางกายภาพของสถานศึกษา โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนการบริหารงานในฝ่ายต่าง ๆ การพัฒนาภาคีเครือข่ายการศึกษาเพื่อสนับสนุนสถานศึกษา พัฒนาระบบการบริหารองค์กรให้มีคุณภาพ พัฒนาอาคารสถานที่ ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา และมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษา โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายต่าง ๆ

2.2 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

2.2.1. ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

ความหมายของหลักธรรมาภิบาล นักวิชาการและนักการศึกษาให้ความหมายของหลักธรรมาภิบาลไว้หลายท่านดังนี้

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานข้าราชการพลเรือน (2546) ธรรมาภิบาลหรือภาษาอังกฤษเรียกว่า Good Governance ซึ่งความหมายของ Governance เพียงคำเดียว หมายถึงแนวทางในการจัดระเบียบเพื่อให้สังคมของประเทศทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข และตั้งอยู่ในความถูกต้องเป็นธรรม ตามหลักพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ถ้านำไปใช้ในทางราชการก็จะเรียกว่า Public Governance ซึ่งกรอบการบริหารจัดการนี้ย่อมมีทั้งข้อดีและข้อเสีย แต่สำหรับสิ่งที่เรียกว่า Good Governance ซึ่งสำหรับสิ่งที่ไม่ดีเรียกว่า Bad Governance

เจริญ เกษภูววัลย์ (2552) ได้กล่าวว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง โครงสร้างการจัดการองค์การ นโยบาย กระบวนการปฏิบัติ และระบบการควบคุมภายในขององค์การ ซึ่งออกแบบมาเพื่อใช้ในการชี้้นำการปฏิบัติงานทั้งหมด ในลักษณะต่อเนื่อง และสามารถควบคุมกิจกรรมทั้งหมดขององค์กรด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตและความเอาใจใส่,เพื่อเป็นการปกป้องผลประโยชน์ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด และส่งผลต่อผู้รับผลประโยชน์ โดยการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดเพื่อจะได้รายงานถึงการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของตนเองได้

รัฐิธัรต์น์ เอี่ยมสกุล (2555) ได้กล่าวว่ ธรรมาภิบาลเป็นกลไกที่ำหน้าทีในการขับเคลื่อนเป็นแนวทางในการดำเนินงานที่มีพื้นฐานระบบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง ซึ่งมีโครงสร้างและกระบวนการบริหารที่มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้นำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างสมำเสมอ

สรุปได้ว่ หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนที่ดี ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ใช้หลักประชาธิปไตย และเคารพในสิทธิมนุษยชน มุ่งใช้กฎระเบียบด้วยความเป็นธรรม โปร่งใสในการปฏิบัติงาน

สามารถตรวจสอบได้ มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่งผลให้สังคมดำรงอยู่อย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้

อำนาจในการพัฒนาประเทศให้เป็นไปอย่างมั่นคง ยั่งยืน และมีเสถียรภาพ

2.2.2 ความสำคัญของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

ระบบบริหารภาครัฐไทยหรือระบบราชการไทยเป็นระบบที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาช้านานตั้งแต่ก่อตั้งอาณาจักรย้อนไปถึงสมัยสุโขทัยเรื่อยมาถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์และปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่าระบบบริหารภาครัฐไม่เคยล่มสลายในขณะที่มีการเปลี่ยนแปลงผู้ปกครองตลอดเวลา บางช่วงเวลาระบบบริหารภาครัฐกลายเป็นอาณาจักรที่ซ้อนอาณาจักรหรือเป็นอำนาจรัฐที่ซ้อนอยู่ในรัฐ เช่น ช่วงเวลาที่ “อำมาตย์” หรือ “ข้าราชการ” มีอำนาจในการเมืองการบริหารโดยตรง เช่น ดำรงตำแหน่งนายก รัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี เป็นต้น ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ผู้ปกครองหรือกษัตริย์ทรงเป็นผู้ใช้อำนาจสูงสุดในการบริหารกิจการของบ้านเมือง โดยมีข้าราชการเป็นกลไกในการใช้อำนาจของพระมหากษัตริย์ ซึ่งหากจะกล่าวไปแล้ว หลักคิดในธรรมาภิบาล หรือ good governance ซึ่งมาจากต่างประเทศและเข้ามาสู่สังคมไทยในยุคสมัยระบอบประชาธิปไตยนั้น ในความเป็นจริงแล้ว ก็มีใช้เรื่องใหม่ทั้งหมด แต่ประการใดเลย เพราะผู้ปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มีหลักการสำคัญที่ยึดถือปฏิบัติมาช้านานได้แก่ “หลักทศพิธราชธรรม” (สถาบันพระปกเกล้า, 2558)

กระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เพียรพยายามนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระยะ 4-5 ปี มาจนถึงปัจจุบัน โดยมีโครงการพัฒนาการนำการบริหารฐานโรงเรียน (School-based management: SBM) มาใช้ในโรงเรียนขั้นพื้นฐาน โดยเน้นการบริหารจัดการเรียนรู้ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และได้จัดโครงการสรรหาผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบที่ส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้มาแล้ว 2 รุ่น คือ รุ่นปีการศึกษา 2544 และรุ่นปีการศึกษา 2545 เพื่อเป็นการพิสูจน์ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารฐานโรงเรียน (SBM) จากการนำหลักการในการบริหารฐานโรงเรียนที่เน้นการส่งเสริมการเรียนรู้มาใช้ในโรงเรียน ทำให้เกิดผลดีต่อการบริหารจัดการ การศึกษาและเป็นแบบอย่างได้ หลักการของการบริหารฐานโรงเรียน เป็นหลักการที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลทั้งหมด ซึ่งอาจถือได้ว่เป็นเรื่องเดียวกัน ในเรื่องนี้ อีระ รุญเจริญ (2547) ได้สรุปหลักการทั่วไปเพื่อประโยชน์ต่อการบริหารจัดการ ดังนี้

หลักที่ 1 การกระจายอำนาจ คือ อำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน สำหรับประเทศไทยจะมีการกระจายอำนาจจากส,วงกลางและเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษา

หลักที่ 2 การบริหารตนเอง สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้น ภายใต้การบริหารในรูปขององค์คณะบุคคล

หลักที่ 3 การบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย และแผนการตัดสินใจกำหนดหลักสูตรท้องถิ่น ร่วมคิด ร่วมทำ ฯลฯ

หลักที่ 4 ภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุนเป็นภาวะผู้นำเน้นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวก

หลักที่ 5 การพัฒนาทั้งระบบ ปรับทั้งเรื่องโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร โดยการเปลี่ยนแปลงระบบทั้งหมด อย่างเต็มไปด้วยบรรยากาศเห็นด้วยและสนับสนุน

หลักที่ 6 ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ โรงเรียนต้องพร้อมให้มีการตรวจสอบเพื่อให้การบริหารและจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

สุทัศน์า สุทธิกุลสมบัติ (2552) กล่าวว่า หลักสำคัญของหลักธรรมาภิบาล กำหนดไว้มี 8 ประการดังนี้

1) การมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกทั้งชายและหญิง การตัดสินใจมีความสำคัญและสร้างความสามัคคีให้เกิดกับประชาชนการมีส่วนร่วมสามารถทำได้โดยอิสระไม่มีการบังคับ

2) การปฏิบัติตามกฎ คือ การต้องการความถูกต้องตามกรอบของกฎหมาย มีการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและมีความเป็นธรรม ทุกคนในสังคมอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายเดียวกัน

3) ความโปร่งใส คือ การตรวจสอบความถูกต้องและมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา เพื่อช่วยแก้ปัญหาการทุจริตและคอร์รัปชันได้ทั้งในภาครัฐและเอกชน

4) ความรับผิดชอบ คือ การที่ทุกฝ่ายทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดสำหรับการปฏิบัติงานที่กล้าคิดกล้าที่จะตัดสินใจและรับผิดชอบต่อผลการคิดและการตัดสินใจนั้น

5) ความสอดคล้อง คือ ความสอดคล้องต้องกันเป็นการกำหนดและสรุปความต้องการของคนในสังคม โดยพยายามหาจุดสนใจร่วมกันเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งในสังคม

6) ความเสมอภาค คือ เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนทุกคนพึงได้รับจากรัฐบาลทั้งการบริการและสวัสดิการตลอดจนสาธารณูปโภคด้านอื่น ๆ

7) หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ วิธีการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดโดยการผลิตและจำหน่าย เพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับทุนที่ใช้ไปพัฒนากระบวนการผลิตและให้เกิดความยั่งยืน

8) หลักการมีเหตุผล คือ การตัดสินใจและรับผิดชอบต่อผลกระทบด้วยผลที่สมเหตุสมผล การมีเหตุผลไม่สามารถกระทำได้โดยปราศจากการปฏิบัติตามกฎหมายความโปร่งใสและตรวจสอบได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553) ได้กล่าวถึงคุณประโยชน์ของการนำหลักการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ไปใช้ในสถานศึกษาว่าหลักการดังกล่าวจะทำให้บุคลากรและสถานศึกษามีประสิทธิภาพดังนี้

1) เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ได้รับผลประโยชน์อย่างทั่วถึง

2) กล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้อง

3) ไม่ถูกชี้นำในการตัดสินใจและการทำงาน

4) เป็นความรับผิดชอบต่อการทำงานและการตัดสินใจ

5) เกิดความโปร่งใสในการทำงาน และไม่เลือกปฏิบัติ

6) เป็นการสร้างหลักประกันคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาสรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เป็นการบริหารที่ให้อำนาจในการบริหารและจัดการเรียนการสอน และที่สำคัญคือเป็นการคืนอำนาจให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง

2.2.3 ลักษณะธรรมาภิบาล

ลักษณะเงื่อนไขของหลักธรรมาภิบาล มีหลักสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1) หลักการมีส่วนร่วมของสาธารณชน (Public Participation) คือ กระบวนการที่ประชาชนมีโอกาสและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน (Equity) ไม่ว่าจะเป็นโอกาส ในการเข้าร่วมทางตรงหรือทางอ้อม โดยผ่านกลุ่มผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนโดย ขอบธรรม

2) หลักความสุจริตและโปร่งใส (Honesty and Transparency) คือ กลไกการบริหาร ที่มีความสุจริตและโปร่งใส ซึ่งรวมถึงการมีระบบ กติกา และการดำเนินงานที่เปิดเผยตรงไป ตรงมา ประชาชน สามารถเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างเสรีเป็นธรรม ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึงการที่ ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานกำกับดูแลและประชาชนสามารถตรวจสอบ และติดตาม ผลได้

3) หลักพันธะความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) คือ ความรับผิดชอบใน บทบาท ภาระหน้าที่ที่มีต่อสาธารณชน โดยมีการจัดองค์กรหรือการกำหนดกฎเกณฑ์ที่เป็นการ ดำเนินงานเพื่อ สนองตอบความต้องการของกลุ่มต่างๆ ในสังคมอย่างเป็นธรรม ในความหมายนี้ มีความหมายที่ มากกว่าความรับผิดชอบเฉพาะต่อผู้บังคับบัญชาหรือกลุ่มผู้เป็นฐานเสียงที่ให้การ สนับสนุนทางการเมือง

4) หลักกลไกการเมืองที่ชอบธรรม (Political Legitimacy) คือ เป็นกลไกที่มี องค์ประกอบ ของรัฐบาลหรือผู้ที่เข้าร่วมบริหารประเทศที่มีความชอบธรรม เป็นที่ยอมรับของคนใน สังคมโดย ส่วนรวมไม่ว่าจะโดยแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง

5) หลักเกณฑ์ที่ยุติธรรมและชัดเจน (Fair Legal Framework and Predictability) คือ กรอบของกฎหมายที่ยุติธรรมและเป็นธรรมสำหรับกลุ่มคนต่างๆ ในสังคม ซึ่งกฎเกณฑ์มีการบังคับ ใช้ และสามารถใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกฎเกณฑ์ที่ชัด ซึ่งคนในสังคมทุกส่วนเข้าใจ

6) หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) คือ เป็นกลไก ที่มี ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดกระบวนการทำงาน การจัดองค์กร การจัด สรรบุคลากร และมีการใช้ทรัพยากรสาธารณะต่างๆ อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม มีการดำเนินการให้ สาธารณะ ที่ให้ผลลัพธ์เป็นที่น่าพอใจ และกระตุ้นการพัฒนาของสังคมทุกด้าน (ด้านการเมืองสังคม วัฒนธรรมและ เศรษฐกิจ) เป้าหมายของธรรมาภิบาล รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับพ.ศ. 2550 ได้สร้างระบบ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอันเรียกเป็นศัพท์ภาษาอังกฤษว่า “good governance” โดยมีเป้าหมาย ร่วมกันอยู่ 3 ประการ ประกอบด้วย

ประการแรกการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์เพื่อให้การบริหารงานภาครัฐ มีคุณภาพได้มาตรฐาน ตามที่ประชาชนต้องการ มีความโปร่งใสในการตัดสินใจและในกระบวนการทำงาน ให้ประชาชนได้รับ

ข้อมูลข่าวสาร ร่วมแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการทำงาน รวมทั้งการประหยัด มีประสิทธิภาพต่อผลงานนั้นแทนการเน้นทำให้ถูกต้องตามกฎหมายและวิธีการเพียงอย่างเดียว

ประการที่สอง การปรับเปลี่ยนบทบาทการทำงานของภาครัฐ โดยเน้นงานในหน้าที่หลักของภาครัฐซึ่ง ได้แก่ การกำหนดนโยบายที่มองการณ์ไกลการมีบังคับใช้กฎหมายที่ให้ความเสมอภาคเป็นธรรมและองค์การบริหารอย่างเป็นอิสระ มีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการดำเนินการ

ประการที่สาม การบริหารแบบพหุภาคีได้แก่ การบริหารที่ให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ตัดสินใจ หรือร่วมปฏิบัติงานโดยไม่ผูกขาดหรือรวมศูนย์อำนาจ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และ วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้กำหนดขอบเขตเป้าหมายของคำว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีว่า ได้แก่ การ บริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

- 1) เกิดประโยชน์4สุขของประชาชน
- 2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- 3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจรัฐ
- 4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- 5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- 6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- 7) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

สรุปได้ว่าลักษณะของธรรมาภิบาล ประกอบไปด้วยกระบวนการที่ประชาชนมีโอกาสและมี ส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน มีกลไกการบริหารที่มีความสุจริตและโปร่งใส เป็น ธรรม ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบในบทบาทภาระหน้าที่ที่มีต่อสาธารณชน เป็นกลไก ที่มีองค์ประกอบของรัฐบาลหรือผู้ที่เข้าร่วมบริหารประเทศที่มีความชอบธรรม เป็นที่ยอมรับของคนใน สังคมโดยส่วนรวมไม่ว่าจะโดยแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง กรอบของกฎหมายที่ยุติธรรมและเป็นธรรมสำหรับกลุ่มคนต่างๆ ในสังคม ซึ่งกฎเกณฑ์มีการบังคับใช้และสามารถใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกฎเกณฑ์ที่ชัด ซึ่งคนในสังคมทุกส่วนเข้าใจเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัด กระบวนการทำงาน การจัดองค์กร การจัดสรรบุคลากร และมีการใช้ทรัพยากรสาธารณะต่างๆ อย่าง คุ้มค่าและเหมาะสม โดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์เพื่อให้การบริหารงานภาครัฐ การปรับเปลี่ยนบทบาทการทำงานของภาครัฐ โดยเน้นงานในหน้าที่หลักของภาครัฐซึ่งได้แก่ การกำหนด นโยบายที่มองการณ์ไกลการมีบังคับใช้กฎหมายที่ให้ความเสมอภาคเป็นธรรมและองค์การบริหารอย่างเป็น อิสระ มีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการดำเนินการ และการบริหารแบบพหุภาคีที่ให้ผู้มีส่วนได้เสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายตัดสินใจ

2.2.4 องค์ประกอบของธรรมาภิบาล

สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 สำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อปี พ.ศ.2542 โดยมติคณะรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบวาระแห่งชาติในการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยกำหนดเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบ บริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 และระเบียบนี้เริ่มมีผลการบังคับใช้กับ

หน่วยงาน ของรัฐ ตั้งแต่ 11 สิงหาคม พ.ศ.2542 ซึ่งในระเบียบในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีควรจัด 27 หรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 คือ (สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2542) หลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 6 หลัก คือ หลักนิติธรรมหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความ คุ่มค่า ดังนี้

1) หลักนิติธรรม หมายถึงการตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับเหล่านั้นโดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่อำนาจหรืออำนาจของตัวบุคคล ในระดับภาครัฐ หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่ใช้ในการบริหารงานร่วมกัน ภายในภาครัฐ ในระดับองค์กร หมายถึง กฎ กติกาที่ใช้ในการบริหารงานภายในรวมทั้งข้อตกลงในการสับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กรส่วนกลางได้อำนาจมาปฏิบัติตามกฎหมาย การบริหารจัดการภายในของหน่วยงานนั้น ได้ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ เช่น ด้านบุคลากร ด้านการปฏิบัติงานในการนำหลักนี้มาปฏิบัติ จะต้องคำนึงถึงเรื่องความเป็นธรรมและความยุติธรรมเพราะเมื่อระบบกฎหมายมีความซับซ้อนมากขึ้น คนในสังคมก็เริ่มมองว่ากฎหมายเป็นเรื่องที่เข้าใจยาก มีวิธีปฏิบัติที่สับสนและเกิดความระแวงว่าข้าราชการ จะแสวงหาประโยชน์ในการดำเนินการ โดยจะบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ เหล่านี้อย่างไม่เป็นธรรม ใน เรื่องนี้ภาครัฐจะต้องมีการทบทวนปรับปรุงแก้ไข กฎหมายให้เข้าใจง่ายและมีการเผยแพร่ทำความเข้าใจ เนื้อหาสาระของกฎหมายกับประชาชนให้ดี ให้ประชาชนเข้าใจว่าการตราและบังคับใช้กฎหมายอยู่บน พื้นฐานของเหตุผลและความจำเป็นจริง ๆ มิฉะนั้นประชาชนจะต่อต้านไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่บังคับใช้ นอกจากเรื่องความเป็นธรรมแล้วจะต้องมีการปรับปรุงกระบวนการ,วางออกกฎหมายและบังคับใช้ กฎหมายให้มีความรัดกุมรวดเร็วและเป็นธรรมด้วย

2) หลักคุณธรรม (Ethics) คือการยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงามโดยการรณรงค์เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงามให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือสมาชิกของสังคมถือปฏิบัติได้แก่ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละความอดทนขยันหมั่นเพียรความมีระเบียบวินัยเป็นต้น

3) หลักความโปร่งใส (Transparency) คือการทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้โดยการปรับปรุงระบบและกลไกการทำงาน ขององค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร หรือเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารได้สะดวก ตลอดจนมีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบ และประเมินผลที่มีประสิทธิภาพซึ่งจะ เป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันและช่วยให้การทำงานของภาครัฐและภาคเอกชนปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน

4) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) คือการทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจสำคัญๆของสังคมโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทาง ในการเข้ามามีส่วนร่วมได้แก่การแจ้งความเห็นการไต่สวนสาธารณะการประชาพิจารณ์การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ และขจัดการผูกขาด ทั้งโดยภาครัฐหรือโดยภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสามัคคี และความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน

5) หลักความรับผิดชอบ (Accountability) คือผู้บริหารตลอดจนคณะข้าราชการทั้งฝ่ายการเมือง และข้าราชการประจำต้องตั้งใจปฏิบัติภารกิจตามหน้าที่อย่างดียิ่งโดยมุ่งให้บริการแก่ผู้มารับบริการเพื่อ อำนวยความสะดวกต่างๆถือเป็นการรับผิดชอบต่อหน้าที่และสังคมรวมทั้งต้องมีความรับผิดชอบต่อ ความบกพร่องในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบอยู่และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้ทันที

6) หลักความคุ้มค่า (Value for Money) คือผู้บริหารต้องตระหนักว่ามีทรัพยากรค่อนข้างจำกัด ดังนั้นในการบริหารจัดการจำเป็นจะต้องยึดหลักความประหยัดและความคุ้มค่าซึ่งจำเป็นจะต้องตั้ง จุดมุ่งหมายไปที่ผู้รับบริการหรือประชาชนโดยส่วนรวม

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลตามแนวคิดของแต่ละบุคคลแต่ละหน่วยงาน และ องค์กรต่าง ๆ มีความแตกต่างกันไปบ้าง แต่ส่วนใหญ่เน้นนโยบายหลักและหลักเกณฑ์ 4 การปฏิบัติจะคล้ายกัน และอยู่ในกรอบของหลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

2.2.5 ยุทธศาสตร์ การนำธรรมาภิบาลไปใช้ในสถานศึกษา

ในการใช้ธรรมาภิบาล ในการบริหารโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มี ภาวะผู้นำเหมาะสม และมีแนวทางการบริหารสอดคล้องกับหลักการบริหารโรงเรียนนิติบุคคล และ การบริหารจัดการฐานโรงเรียน การบริหารงานจะต้องเป็นรูปแบบใหม่ เพราะประสิทธิภาพของการ ดำเนินงานของโรงเรียนขึ้นอยู่กับผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้นำในการบริหารจัดการศึกษาโดย จำเป็น ต้องจัดหาทรัพยากรวิชาการ และข้อมูลสารสนเทศ จัดการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการ ดำเนิน งานของสถานศึกษา ประสานและสร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว และองค์กรต่าง ๆ เพื่อทุกฝ่ายจะได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (ธีระ รุญเจริญ. 2547) อย่างไรก็ดี ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณสมบัติที่เหมาะสมหลายอย่างเช่น มีคุณวุฒิด้านการบริหาร จัดการศึกษา มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรที่องค์กรวิชาชีพรับรองมี มาตรฐานวิชาชีพ มีคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนด ยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จ ของโรงเรียน คือ สถานศึกษาพัฒนาวิสัยทัศน์ 4 พันธกิจ ภารกิจ เป้าหมาย และวิธีดำเนินการอย่างชัดเจน สถานศึกษามีทีมงานที่มีคุณภาพหลากหลาย โดยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ สูงกำกับดูแลให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ร่วมในการตัดสินใจ พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาเป็นมืออาชีพ ทั้งด้าน มาตรฐานวิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถและทักษะทั้งด้านหน้าที่และ กระบวนการพัฒนาตนเองให้ทันสมัย พัฒนา ข้าราชการในสถานศึกษา มีกลไกในการจัดระบบข้อมูล ข่าวสาร มีระบบสารสนเทศที่ทันสมัยสื่อสารได้หลายทาง รวมทั้งประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสาร ให้ เกิดผลและยกย่องครูเพื่อสร้างแรงจูงใจ มีการ ประชาสัมพันธ์ที่ดี การนำธรรมาภิบาลมาใช้ใน สถานศึกษา จะประสบความสำเร็จโดยมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้ คือ ให้ชุมชนมีส่วนร่วม โดยการแสดง ความโปร่งใสในการดำเนินการพร้อมที่จะรับการตรวจสอบ มุ่งคุณภาพและประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็น ที่ตั้ง คิดวางแผนการบริหารแบบพึ่งตนเองเป็นหลัก โดยอาศัย การทำงานด้วยความรับผิดชอบต่อ สนับสนุนให้หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องให้อิสระในการดำเนินการ เน้นการบริหาร โดยองค์ 4 คณะบุคคลและคณะกรรมการจัดให้มีการสารสนเทศครบถ้วนทำการประกัน คุณภาพการศึกษาและ ประเมินตรวจสอบเป็นระยะๆ สรุปหลักการ แนวคิด เกี่ยวกับการบริหารหลัก 38 ธรรมาภิบาล ใน

สถานศึกษาเป็นการบริหารที่เน้นรูปแบบการบริหารตามหลักนิติธรรม คุณธรรม ความ โปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบและความคุ้มค่า ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารจัดการ ให้บรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ตามแนวคิดของการปฏิรูปการศึกษาโดยการยึดหลักบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่เน้นการคืนอำนาจให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง อีกทั้งปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารเดิมให้สอดคล้องกับการเป็นนิติบุคคล ในการพัฒนาระบบการบริหารงานทั่วไป ให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ประการดังกล่าว โดยผู้บริหารต้องศึกษาเรียนรู้และสร้างยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จพร้อมกับบริหารปัจจัยต่าง ๆ ที่ส,งผลต,อการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง

2.3 การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

การบริหารจัดการของโรงเรียน ซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษา แก่ประชาชนและเป็นโรงเรียนของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีซึ่งเรียก กันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้าง ความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน ในฐานะที่เป็นนิติบุคคล หลักการดังกล่าวได้แก่หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อหลักความคุ้มค่า หลักธรรมาภิบาล อาจบูรณาการเข้ากับการดำเนินงาน ด้านต่างๆ ของโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2544) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาล ที่ทุกส่วน ราชการต้องยึดถือปฏิบัติ มี 6 หลัก คือ

1) หลักนิติธรรม คือ หลักการปกครองภายใต้กฎหมายที่ครอบคลุมไปถึงเรื่อง การตรา กฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับ และกติกาต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและ สมาชิก โดยมีการยินยอมพร้อมใจและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาค และเป็นธรรม กล่าวโดยสรุป คือ สถาปนาการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่กระทำกันตาม อำนาจใจ หรืออำนาจบุคคล

2) หลักคุณธรรม คือ การยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยการรณรงค์เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงามให้ผู้ปฏิบัติงานในองค4กรหรือสมาชิกของสังคมถือปฏิบัติ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความอดทนขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย เป็นต้น

3) หลักความโปร่งใส คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร อย่างตรงไปตรงมาและสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้โดยการปรับปรุงระบบและกลไก การทำงานขององค์กร ให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือเปิดให้ประชาชนสามารถ เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก ตลอดจนถึงระบบหรือกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มี ประสิทธิภาพซึ่งจะเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันและช่วยให้การทำงานของภาครัฐ และภาคเอกชนปลอดจากการทุจริต คอรัปชั่น

4) หลักความมีส่วนร่วม คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจสำคัญ ๆ ของสังคมโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทาง ในการเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ การแจ้งความเห็นการไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ และขจัดการผูกขาดทั้งโดยภาครัฐหรือโดยภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งจะช่วยสร้างความสามัคคีและความร่วมมือกันทำงานในเรื่องสำคัญของภาครัฐและภาคธุรกิจ เอกชน

5) หลักความรับผิดชอบ คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ทุกคนทุกฝ่ายตระหนัก ในสิทธิหน้าที่ มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนและการใส่ใจในปัญหาสาธารณะ รวมทั้งมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง โดยพยายามหาทางออกที่ทุกฝ่ายสามารถยอมรับร่วมกันได้ กล่าวรับผลจากการกระทำของตน

6) หลักความคุ้มค่า คือ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่รู้คุณค่าของทรัพยากรของชาติและบริหารงาน ด้วยความประหยัดมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาครัฐซึ่งต้องให้บริการที่มี คุณภาพแก่ประชาชน การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน เป็นการบริหารที่ทำให้เกิดความสมดุล ในองค์กร และทำให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เกิดความมั่นใจที่จะพัฒนา คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จึงถือได้ว่าหลักธรรมาภิบาล เป็นแนวคิดที่สามารถผลักดันให้โรงเรียน สามารถบรรลุเป้าประสงค์ ทั้งในระดับโรงเรียน และระดับประเทศ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป และเป้าหมายในการจัดการศึกษา คือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข การบริหารจัดการ ของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่,ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน ในฐานะที่เป็นนิติบุคคลด้วย หลักการดังกล่าว ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าหลักธรรมาภิบาลอาจ บูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาซึ่งได้แก่ การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคลและบริหารทั่วไป และเป้าหมายในการจัดการศึกษาคือทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข ดังมีรายละเอียดแนวคิดของธรรมาภิบาลในแต่ละด้านดังนี้

1) การบริหารงานด้านวิชาการ งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มุ่งให้กระจาย อำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนิน การได้โดยอิสระคล่องตัวรวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่นและ การมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและจัดการ สามารถพัฒนา หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผลรวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนชุมชนท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ

2) การบริหารงบประมาณ การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใสตรวจสอบได้ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้น ผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน ของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

3) การบริหารงานบุคคล การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่ง ส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการ ด้านการ

บริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อีสรภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลัก ธรรมนูญ บาลครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักศึกษาทางการศึกษาได้รับการพัฒนามีความรู้ความสามารถมีขวัญกำลังใจได้รับ การยกย่องเชิดชูเกียรติมีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

4) การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานทั่วไปที่เกี่ยวกับการจัดระบบ บริหารองค์กร ให้บริการ บริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการ ประสานส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการ

อรรถัย แสงทอง (2551) กล่าวว่า หลักธรรมนูญ ประกอบ ด้วยหลักการสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1) หลักนิติธรรม คือ ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่ใช้เป็นข้อตกลงของหน่วยงาน โดยที่ระเบียบ และหลักเกณฑ์การบังคับใช้นั้นต้องเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับจากสมาชิก ระเบียบ และหลักเกณฑ์เหล่านั้นต้องนำมาซึ่งความเสมอภาคของสมาชิกในหน่วยงาน และผู้รับบริการ รวมทั้ง เอื้ออำนวยต่อการควบคุม และพัฒนาผู้รับบริการด้วยการกำหนด และปฏิบัติตามกฎ กติกาที่ตกลง กันไว้อย่างเคร่งครัด

2) หลักคุณธรรม คือ หลักปฏิบัติในการทำในสิ่งที่ถูกต้อง ด้วยความซื่อสัตย์จริงใจ ยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม บนพื้นฐานของศีลธรรม จริยธรรม ภายใต้ระเบียบและข้อบังคับของ ผู้รับบริการ และยังประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

3) หลักความโปร่งใส คือ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของหน่วยงาน และผู้รับบริการ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กร ให้มีความโปร่งใสตรวจสอบได้

4) หลักความรับผิดชอบ คือ ความมุ่งมั่นและตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ให้บรรลุความสำเร็จ สอดคล้องตามกฎระเบียบของทางราชการที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานอย่างมีสำนึก ต่อหน้าที่ สังคม ประชาชน และประเทศ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการ และส่วนรวมเป็นสำคัญรวมทั้งยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานดังกล่าว ทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ตลอดจนพร้อม แสดง ข้อเท็จจริงในการประกอบภารกิจต่อสาธารณชน สามารถชี้แจงเหตุผลได้และพร้อมต่อการตรวจสอบจากสาธารณะ

5) หลักการมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้บุคลากรในหน่วยงานและผู้รับบริการ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการบริหารงาน หรือการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงานได้ ร่วมรับรู้ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ รวมทั้งร่วมสนับสนุน ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติตาม สิ่ง ที่ตนเองได้ร่วมตัดสินใจ

6) หลักความคุ้มค่า คือ การบริหารจัดการโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดด้วย ความประหยัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ทำให้งานมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลภายนอกสรุปได้ว่า การบริหารตามหลักธรรมนูญ (Good governance) เป็นการบริหารงานที่จัดขึ้น ในองค์กรหรือเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี ประกอบด้วย 6 หลักการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งนับว่าเป็น หลักในการบริหารจัดการที่ดี ที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยนำหลักการเหล่านั้นมาใช้เป็น แนวทางในการปฏิบัติงาน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

ดารินทร์ สงมะเริง (2559) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน เอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ใน ระดับมาก 2) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักมุ่งเน้น ฉันทามติและหลักประสิทธิผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) การบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นหลักความรับผิดชอบ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วมด้านหลักการตอบสนอง หลักความเสมอภาค หลักมุ่งเน้นฉันทามติหลักประสิทธิผล และหลักประสิทธิภาพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ การทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านหลักการตอบสนอง หลักความเสมอภาค และหลักมุ่งเน้น ฉันทามติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ภัทรวดี อุทัยกรณ4 (2559) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม อำเภอเขาคิชฌกูฏ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอเขาคิชฌกูฏ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม อำเภอเขาคิชฌกูฏ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความเสมอภาคและด้านหลักประสิทธิภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม อำเภอเขาคิชฌกูฏ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตาม วุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

รัตนภรณ์ ส่งเสริม (2559) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 พบว่า 1) ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยหลักคุณธรรมอยู่ในลำดับแรก รองลงมา คือหลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม ส,วนหลักความคุ้มค่า อยู่ในลำดับสุดท้าย 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารโรงเรียนตามหลักธรร

มาภิบาลของ ผู้บริหาร สถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและวุฒิการศึกษา พบว่า ใน ภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 3) ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เสนอปัญหาและแนวทางการพัฒนาโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล ดังนี้ 3.1 ด้านหลักนิติธรรมบุคลากรยังไม่ทราบข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหาร งานเท่าที่ควรผู้บริหารควรอบรมให้บุคลากรได้ทราบใน ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งต่าง ๆ เกี่ยวกับการ บริหารงาน เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปในทิศทาง เดียวกัน 3.2 ด้านหลักคุณธรรมบุคลากรบางส่วนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ ส่วนรวมผู้บริหารควรสร้างทัศนคติด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่บุคลากร ส่งเสริมให้ บุคลากรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีจิตสาธารณะ 3.3 ด้านหลักความ โปร่งใสการบริหารงานไม่มีความชัดเจนในเรื่องของงบประมาณที่ นำไปใช้การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร น้อย ผู้บริหาร ควรเปิดเผยการใช้จ่ายงบประมาณให้มีความชัดเจนและ กระบวนการบริหารงานนั้น พร้อมที่จะตรวจสอบได้ 3.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม การทำงานในบางเรื่องไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ บุคลากรมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อให้ การบริหารงานมีความ ชัดเจน และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 3.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ บุคลากรบางส่วนปฏิบัติงานตามความรู้สึกรู้สึกของตนเองโดยไม่มี ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การ ปฏิบัติงานล่าช้าขาดความรับผิดชอบต่อหน่วยงาน ผู้บริหารควรสนับสนุน การปฏิบัติงานของบุคลากร ให้มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อการทำงานอย่างเต็มที่ 3.6 ด้านหลักความคุ้มค่า บุคลากรบางส่วน ขาดจิตสำนึกต่อการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างประหยัด และคุ้มค่า ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณและ ส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์มากที่สุด

นันทิชา ปูเวหา (2560) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนศูนย์ เครือข่าย พัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาหนองงูศรี 1สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ 4 เขต 2 พบว่า 1) การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนศูนย์เครือข่าย พัฒนาคุณภาพการบริหารการ ศึกษาหนองงูศรี 1 ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้านและอยู่ในระดับมาก 3 ด้านโดย เรียงลำดับจากค,า,เฉลี่ยสูงสุดไปหา ต่ำสุดได้ดังนี้ ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ ด้านหลักความมี ส่วนร่วม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักนิติ ธรรม ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความ โปร่งใสตามลำดับ 2) เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการบริหาร การศึกษาหนองงูศรี 1 ตามความคิด เห็นของครูที่มีเพศ อายุและประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยรวม และรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลใน การบริหารโรงเรียนศูนย์ เครือข่ายพัฒนา คุณภาพการบริหารการศึกษาหนองงูศรี 1 ดังนี้การบริหาร โรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดผล สมฤทธิ์ต้องยึดระเบียบตดสินปัญหาอย่างให้เกิดความชอบ ธรรมต้อง มอบหมายภาระงานให้ครูทุกคน รับผิดชอบต่อผู้บริหารต้องมีคุณธรรมในการบริหารเพื่อสร้าง ศรัทธาต่อครูในโรงเรียนเช่น สร้างความเท่า เทียมกันมีศีลธรรมจริยธรรม เป็นต้นต้องบริหารให้ มี ความชัดเจนถูกต้องตามระเบียบโปร่งใสและสามารถ ตรวจสอบได้ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า ประโยชน์ส่วนตน มีจิตสาธารณะ 3.3 ด้านหลักความโปร่งใส การบริหารงานไม่มีความชัดเจนในเรื่อง ของงบประมาณที่นำไปใช้ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารน้อย ผู้บริหารควรเปิดเผยการใช้จ่ายงบประมาณ ให้มีความชัดเจนและกระบวนการบริหารงานนั้นพร้อมที่ จะตรวจสอบได้ 3.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

การทำงานในบางเรื่องไม่ค่อยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อให้การบริหารงานมีความชัดเจน และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ บุคลากรบางส่วนปฏิบัติ งานตามความรู้สึกของตนเองโดยไม่มี ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การปฏิบัติงานล่าช้าขาดความรับผิดชอบ ต่อหน่วยงาน ผู้บริหารควรสนับสนุน การปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ ต่อการทำงานอย่างเต็มที่

3.6 ด้านหลัก ความคุ้มค่า บุคลากรบางส,วนขาดจิตสำนึกต่อการใช่วัสดุอุปกรณ์อย่างประหยัดและคุ้มค่า ผู้บริหาร ควรจัดสรรงบประมาณและส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์มากที่สุด

2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เกรซ Grace. (2002 : 247) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นอิสระเชิงวิชาชีพ (Professional Autonomy) และ การร่วมมือปฏิบัติงานในภาควิชาของสถาบันอุดมศึกษา กล่าวว่า ภาควิชาในสถาบันอุดมศึกษาต้องเชื่อมโยงกับทั้งภาควิชาอื่นภายในสถาบันและภายนอกสถาบัน โดยเพิ่มการติดต่อประสานงานผู้บริหาร ต้องบริหาร ด้วยความโปร่งใสและมีมีส่วนร่วม (Transparent and Participative Style) ผลการวิจัยชี้ว่า ความเป็น อิสระของคณะวิชา (Faculty Autonomy) เป็นแรงจูงใจที่มีความจำเป็นต่อการปฏิรูปสถาบันอุดมศึกษา มาร์เซลลา (Marcella) ได้ศึกษา การบริหาร ปกครองด้านการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษาของโมรอนโก (Morongo) มลรัฐแคลิฟอร์เนีย การวิจัยนี้พบว่า การรับรู้ของผู้มีส่วนร่วมซึ่งมีความสัมพันธ์ ต่อประสิทธิภาพ ผลของการปกครองทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโมรอนโก ข้อมูลที่ได้รับมีการเปรียบเทียบกับวรรณกรรมที่ทำการศึกษาเอกสาร ได้จัดหัวข้อที่สอดคล้องกันเข้าด้วยกันและเชื่อมโยงสิ่งเหล่านี้ไปสู่ การเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมของผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมของคณะ กรรมการบริหารเหล่านี้ จะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาจนบรรลุเป้าหมาย อีกทั้งการวิจัยครั้งนี้ยังได้สนับสนุน การศึกษาค้นคว้าบทบาทของผู้นำในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ความทุ่มเท เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและระดับความสำเร็จที่สูงขึ้นนำไปสู่การปรับโครงสร้างและปรับเปลี่ยนในสิ่งที่ควรจะเป็น เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

สรุป จากการศึกษาค้นคว้า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศพบว่า การบริหาร โดยใช้หลัก ธรรมาภิบาล เพื่อทำการประยุกต์ใช้กับสถานศึกษามีด้านที่ต้องพิจารณาคือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วมและด้านหลักความรับผิดชอบ ซึ่งมี งานวิจัยในเรื่องนี้ยังไม่มากเท่าที่ควร โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จึงสมควรมี การทำวิจัยเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ดังกล่าว เนื่องจากการศึกษาขั้นพื้นฐานที่บริหารโดยระบบของภาคเอกชนที่เน้นการบริหารฐานโรงเรียน และการบริหารแบบนิติบุคคล ต้องใช้ฐานคิดของการบริหารทั้ง 5 ด้านของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้ทำวิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

- 3.1 ประชากร
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล
- 3.5 สถิติ

3.1 ประชากร

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 8 โรงเรียน ผู้บริหารและครู จำนวน 80 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ตามลำดับขั้นตอน โดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการ
2. สร้างแบบสอบถามตามที่ได้ศึกษาแล้วนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อขอ ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence: IOC) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ของคำถามแต่ละข้อโดยใช้เกณฑ์การประเมินดังนี้

ให้คะแนน -1	หมายถึงแน่ใจไม่ตรงตามจุดประสงค์/เนื้อหา
ให้คะแนน 0	หมายถึงไม่แน่ใจตรงตามจุดประสงค์/เนื้อหา
ให้คะแนน +1	หมายถึงแน่ใจตรงตามจุดประสงค์/เนื้อหา

แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญหาค่าความสอดคล้องคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์และเนื้อหาโดยใช้สูตร

$$\frac{\sum R}{N}$$

IOC =

S.DR แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การตัดสินค่า IOC ถ้ามีค่า 0.5 ขึ้นไปพบว่าข้อคำถามนั้นตรงตามวัตถุประสงค์

หรือเนื้อหา

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่น แล้วไปทดลอง (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้วนำไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของคอนบาท ได้ดังนี้ (1) หลักนิติธรรมค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.835 (2) หลักคุณธรรมค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.716 (3) หลักความโปร่งใสค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.851 (4) หลักการมีส่วนร่วมค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.718 (5) หลักความรับผิดชอบต่อค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .719 และ (6) หลักความคุ้มค่าค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.827

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยจัดส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 จำนวน 8 โรงเรียนและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิกเพื่อขอความอนุเคราะห์ เก็บข้อมูลงานวิจัยไปยังกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 จำนวน 8 โรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยมีกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 80 คนดังนี้

ตารางที่ 3.1 ข้อมูลจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา ลำปาง เขต 2

ที่	ชื่อโรงเรียน	ผู้บริหาร	ครู
1	โรงเรียนเสริมชัยวิทยา	1	13
2	โรงเรียนวัดสบแม่ท่า	1	8
3	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา(วัดนาเดา)	1	8
4	โรงเรียนศรีลังกาวิทยา	1	12
5	โรงเรียนสันโป่งวิทยา	1	8
6	โรงเรียนบ้านเหล่ายาว	1	8
7	โรงเรียนบ้านกิ้วห้วยเบ็ก	1	7
8	โรงเรียนโป่งน้ำร้อน	1	8

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม ทั้งหมด 8 โรงเรียน กลุ่มประชากร จำนวน 80 คน ได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด จำนวน 80 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามและจึงนำมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล

3.4. การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาคัดเลือกและตรวจสอบความสมบูรณ์และมาทำการวิเคราะห์ ดังนี้

1. แบบสอบถามส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ ได้รับห้สข้อมูลตามตัวแปร คือเพศ อายุ วุฒิการศึกษาประสบการณ์ทำงาน นำมาหาค่าความถี่(Frequency) และค่าร้อยละ(Percentage)

2. แบบสอบถามส่วนที่ 2 ตรวจสอบให้คะแนนข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 โดยตรวจสอบให้คะแนนแต่ละข้อตามเกณฑ์ดังนี้

ให้คะแนน 1 เมื่อตอบในช่องน้อยที่สุด

ให้คะแนน 2 เมื่อตอบในช่องน้อย

ให้คะแนน 3 เมื่อตอบในช่องปานกลาง

ให้คะแนน 4 เมื่อตอบในช่องมาก

ให้คะแนน 5 เมื่อตอบในช่องมากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ นำผลคะแนนที่ได้มาหาค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1.แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2.แบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert Scale. 1967) เกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ใน 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย μ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s.d.) เป็นรายชื่อ รายด้าน และรวมทุกด้านโดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยดังนี้

1.00-1.49 หมายถึง ระดับปฏิบัติน้อยที่สุด

1.50-2.49 หมายถึง ระดับปฏิบัติน้อย

2.50-3.49 หมายถึง ระดับปฏิบัติปานกลาง

3.50-4.49 หมายถึง ระดับปฏิบัติมาก

4.50-5.00 หมายถึง ระดับปฏิบัติมากที่สุด

3.เปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้สถิติ t-test กับเพศและระดับการศึกษาโดยใช้สถิติ (One-way ANOVA) กับอายุและประสบการณ์ เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จึงได้ทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test

การแปลผล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายในการศึกษาวิจัยและการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.2 ค่าร้อยละ(Percentage)

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (t-test), (f - test)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง(Index of item Objective Congruence : IOC) ได้เท่ากับ 1

2.2 หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าในการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงและแก้ไขแล้ว จำนวน 30 ชุด ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง Try Out กับผู้บริหารและครู สถานศึกษาระดับประถมศึกษา โรงเรียนอนุบาลเสริมงาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 2 และจะทดสอบค่าสถิติ เพื่อคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณค่าความเชื่อมั่นของครอนบาค เพื่อคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา(Cronbach alpha coefficient) ในส่วนของแบบสอบถามที่เป็น Rating Scale มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.773

3. สถิติในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มโดยใช้สถิติค่าทดสอบค่า (t-test) และ

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์แปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา เสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 มีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และ ทดสอบสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและ ลำดับดังต่อไปนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันชัดเจนในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัย ได้ กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลผล ดังนี้

μ แทน ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

s.d แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

N แทน จำนวนประชากร

* แทน มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

t แทน ค่าสถิติที่คำนวณจาก t-test

F แทน ค่าสถิติที่คำนวณจาก F-test หรือวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง (Standard Deviation)

SS แทน ผลรวมของค่าความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)

df แทน ระดับความเป็นอิสระ (degrees of freedom)

MS แทน ค่าเฉลี่ยผลรวมของความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Squares)

MD แทน ความแตกต่างเฉลี่ย (Mean Difference)

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา เสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบบทบาทการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งรวบรวมจากแบบสอบถามจำแนกตามเพศ, อายุ, ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	40	50.00
2. หญิง	40	50.00
รวม	80	100

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มประชากรเพศชายและเพศหญิงมีจำนวนเท่ากัน เพศชาย จำนวน 40 คน ร้อยละ 50 เพศหญิง จำนวน 40 คน ร้อยละ 50

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
1. ต่ำกว่า 30 ปี	14	17.50
2. อายุ 31-40 ปี	27	33.80
3. อายุ 41-50 ปี	28	35.00
4. อายุ 50 ปี ขึ้นไป	11	13.80
รวม	80	100

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มประชากรมากที่สุด คือ กลุ่มอายุ 41-50 ปี จำนวน 28 คน ร้อยละ 35 รองลงมา อายุ 31-40 ปี จำนวน 27 คน ร้อยละ 33.80 กลุ่มอายุ ต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 14 คน ร้อยละ 17.50 และ อายุ 50 ปี ขึ้นไป จำนวน 11 คน ร้อยละ 13.80

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา		
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือปริญญาตรี	57	71.25
2. ปริญญาโท หรือ สูงกว่าปริญญาโท	43	28.75
รวม	80	100

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มประชากรมากที่สุด คือ กลุ่มต่ำกว่าปริญญาตรี หรือปริญญาตรี จำนวน 57 คน ร้อยละ 71.25 รองลงมา ปริญญาโท หรือ สูงกว่าปริญญาโท จำนวน 43 คน ร้อยละ 28.75

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์การทำงาน		
1. ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี	13	16.25
2. ประสบการณ์ 5-10 ปี	24	30.00
3. ประสบการณ์มากกว่า 10 ปี	43	53.75
รวม	80	100

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มประชากรมากที่สุด คือ ประสบการณ์มากกว่า 10 ปี จำนวน 43 คน ร้อยละ 53.75 รองลงมา ประสบการณ์ 5-10 ปี จำนวน 24 คน ร้อยละ 30.00 และ ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 13 คน ร้อยละ 16.25

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ดังตารางที่ 6 – 12

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับ และลำดับที่ ของความเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา		(μ)	σ	ระดับ	ลำดับที่
1.	หลักนิติธรรม	4.35	.622	มาก	3
2.	หลักคุณธรรม	4.36	.617	มาก	2
3.	หลักความโปร่งใส	4.32	.605	มาก	5
4.	หลักการมีส่วนร่วม	4.33	.587	มาก	4
5.	หลักความรับผิดชอบ	4.30	.598	มาก	6
6.	หลักความคุ้มค่า	4.45	.589	มาก	1
รวม		4.35	.603	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า ความคิดเห็นของความเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.35$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ หลักความคุ้มค่า ($\mu = 4.45$) หลักคุณธรรม ($\mu = 4.36$) และหลักนิติธรรม ($\mu = 4.35$)

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับ และลำดับที่ ของความเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักนิติธรรมโดยรวมและรายข้อ

หลักนิติธรรม	(μ)	σ	ระดับ	ลำดับที่
1.ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อครูอย่างเสมอภาค	4.54	.550	มาก	1
2.ผู้บริหารจะหาศึกษาปฏิบัติต่อครูอย่างยุติธรรม	4.39	.720	มาก	2
3.ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานโดยใช้ กฎระเบียบของโรงเรียนเป็นพื้นฐาน	4.31	.608	มาก	4
4.ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีระเบียบวินัย ตามจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.26	.670	มาก	7
5.การบริหารงานของผู้บริหารได้รับการยอมรับ จากครู	4.31	.518	มาก	6
6.การบริหารโรงเรียนเป็นที่ยอมรับจากคน ภายนอก	4.30	.719	มาก	8
7.ผู้บริหารปฏิบัติตนโดยไม่ยึดถือพวกพ้อง	4.33	.591	มาก	5
8.ผู้บริหารพิจารณาความดีความชอบตามระเบียบ แบบแผนที่วางไว้	4.39	.606	มาก	3
9.ผู้บริหารปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนที่วางไว้	4.28	.616	มาก	9
รวม	4.35	.622	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า ความคิดเห็นของความเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.35$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อครูอย่างเสมอภาค ($\mu = 4.54$) ผู้บริหารจะหาศึกษาปฏิบัติต่อครูอย่างยุติธรรม ($\mu = 4.39$) และผู้บริหารพิจารณาความดีความชอบตามระเบียบแบบแผนที่วางไว้ ($\mu = 4.39$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับ และลำดับที่ ของความเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 โดยรวมและรายข้อ

หลักคุณธรรม	(μ)	σ	ระดับ	ลำดับที่
1.ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม	4.56	.592	มาก	1
2.ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยเกียรติและศักดิ์ศรี	4.33	.591	มาก	6
3.ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่เป็นแบบอย่างที่ดีงาม	4.36	.601	มาก	5
4.ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่องานที่ปฏิบัติ	4.22	.656	มาก	10
5.ผู้บริหารมีความอดทน ควบคุมอารมณ์	4.40	.704	มาก	3
6.ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.30	.644	มาก	8
7.ผู้บริหารปฏิบัติงานตรงต่อเวลา	4.43	.612	มาก	2
8.ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเอง	4.31	.542	มาก	7
9.ผู้บริหารเป็นผู้นำในการจัดโครงการเชิงจริยธรรม	4.29	.620	มาก	9
10.ผู้บริหารใช้ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน อย่างเป็นธรรม	4.39	.606	มาก	4
รวม	4.36	.617	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่า ความคิดเห็นของความเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 หลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.36$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรกคือ ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ($\mu = 4.56$) ผู้บริหารปฏิบัติงานตรงต่อเวลา ($\mu = 4.43$) และผู้บริหารมีความอดทน ควบคุมอารมณ์ ($\mu = 4.40$) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับ และลำดับที่ ของความเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักความโปร่งใสโดยรวมและรายข้อ

หลักความโปร่งใส	(μ)	σ	ระดับ	ลำดับที่
1.ผู้บริหารบริหารงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้	4.35	.638	มาก	2
2.สถานศึกษาประเมินผลการบริหารบุคคลอย่างยุติธรรมโปร่งใส	4.30	.604	มาก	3
3.สถานศึกษาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	4.26	.670	มาก	4
4.สถานศึกษาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบ	4.36	.509	มาก	1
รวม	4.32	.605	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า ความคิดเห็นของความเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักความโปร่งใสโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.32$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรกคือ สถานศึกษาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบ ($\mu = 4.36$) ผู้บริหารบริหารงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ($\mu = 4.35$) สถานศึกษาประเมินผลการบริหารบุคคลอย่างยุติธรรมโปร่งใส ($\mu = 4.30$) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับ และลำดับที่ ของความเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักการมีส่วนร่วมโดยรวมและรายข้อ

หลักการมีส่วนร่วม	(μ)	σ	ระดับ	ลำดับที่
1.ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานโรงเรียน	4.31	.565	มาก	7
2.ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสร่วมตัดสินใจในการดำเนินโครงการต่างๆ	4.29	.599	มาก	9
3.ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร	4.39	.562	มาก	2
4.ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา	4.36	.621	มาก	3
5.แบ่งปันผลประโยชน์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนด้วยความยุติธรรมและโปร่งใส	4.34	.572	มาก	4
6.ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของโรงเรียน	4.34	.550	มาก	5
7.ผู้บริหารสร้างบรรยากาศแห่งการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา	4.30	.582	มาก	8
8.ผู้บริหารส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย	4.22	.675	มาก	10
9.ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานเป็นทีม	4.43	.569	มาก	1
10.ผู้บริหารสื่อสารกับผู้ร่วมงานแบบกัลยาณมิตร	4.34	.572	มาก	6
รวม	4.33	.587	มาก	

จากตารางที่ 10 พบว่า ความคิดเห็นของความเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปางเขต 2 หลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.33$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ($\mu = 4.43$) ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร ($\mu = 4.39$) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา ($\mu = 4.36$) ตามลำดับ

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับ และลำดับที่ ของความเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 หลักความรับผิดชอบโดยรวมและรายข้อ

หลักความรับผิดชอบ	(μ)	σ	ระดับ	ลำดับที่
1.ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง	4.25	.585	มาก	9
2.ผู้บริหารมีความคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียน	4.29	.660	มาก	6
3.การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารทำให้บุคลากรของโรงเรียนรู้หน้าที่และขอบข่ายของตนอย่างชัดเจน	4.33	.546	มาก	2
4.ผู้บริหารแสดงความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน	4.28	.616	มาก	7
5.ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่จนบรรลุผลสำเร็จ	4.25	.626	มาก	8
6.ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา	4.36	.601	มาก	1
7.ผู้บริหารเสนอข้อเท็จจริงในภารกิจของสถานศึกษาต่อสาธารณชน	4.33	.546	มาก	3
8.ผู้บริหารพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก	4.29	.599	มาก	5
9.ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของครูเพื่อการปรับปรุงงานอยู่เสมอ	4.30	.604	มาก	4
รวม	4.30	.598	มาก	

จากตารางที่ 11 พบว่า ความคิดเห็นของความเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 หลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.30$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ($\mu = 4.36$) การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารทำให้บุคลากรของโรงเรียนรู้หน้าที่และขอบข่ายของตนอย่างชัดเจน ($\mu = 4.33$) ผู้บริหารเสนอข้อเท็จจริงในภารกิจของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ($\mu = 4.33$) ตามลำดับ

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ระดับ และลำดับที่ ของความเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักความคุ้มค่าโดยรวมและรายข้อ

หลักความคุ้มค่า	(μ)	σ	ระดับ	ลำดับที่
1.ผู้บริหารเป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	4.39	.584	มาก	2
2.ผู้บริหารมีนโยบายส่งเสริมให้เกิดการใช้ทรัพยากรของโรงเรียนอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	4.35	.576	มาก	4
3.ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาตนเองนำผลงานและความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงานจริง	4.89	.434	มากที่สุด	1
4.ผู้บริหารเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม	4.36	.733	มาก	3
5.ผู้บริหารส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ได้เป็นอย่างดี	4.28	.616	มาก	5
รวม	4.45	.589	มาก	

จากตารางที่ 12 พบว่า ความคิดเห็นของความเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2 หลักความความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.45$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาตนเองนำผลงานและความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงานจริง ($\mu = 4.89$) ผู้บริหารเป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ($\mu = 4.39$) ผู้บริหารเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ($\mu = 4.36$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้เปรียบเทียบ ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยใช้สถิติค่า T-test และค่า F-test หรือวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 13 – 20

ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	เพศ				t	Sig
	ชาย		หญิง			
	μ	σ	μ	σ		
1. หลักนิติธรรม	4.14	.39	4.10	.37	.95	.34
2. หลักคุณธรรม	4.16	.52	4.19	.44	.57	.56
3. หลักความโปร่งใส	4.14	.49	4.14	.38	.15	.87
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.13	.42	4.19	.35	-1.39	.16
5. หลักความรับผิดชอบ	4.17	.43	4.25	.38	-1.55	.12
6. หลักความคุ้มค่า	4.13	.55	4.25	.47	-1.85	.06
รวม	4.15	.37	4.19	.25	-1.03	.30

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 13 พบว่า ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 14 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน

การบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	sig.
1.หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.72	3	.86	1.96	.14
	ภายในกลุ่ม	150.94	76	.44		
	รวม	152.66	79			
2.หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2.46	3	1.23	2.31	.10
	ภายในกลุ่ม	183.04	76	.53		
	รวม	185.51	79			
3.หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	3.60	3	1.80	3.07	.04*
	ภายในกลุ่ม	201.19	76	.59		
	รวม	204.78	79			
4.หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	3.74	3	1.87	2.85	.05*
	ภายในกลุ่ม	225.16	76	.66		
	รวม	228.90	79			
5.หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	2.79	3	1.39	2.40	.09
	ภายในกลุ่ม	198.87	76	.58		
	รวม	201.66	79			
6.หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	0.58	3	.29	2.06	.13
	ภายในกลุ่ม	48.12	76	.26		
	รวม	48.69	79			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	2.24	3	1.12	3.31	.03*
	ภายในกลุ่ม	116.19	76	.34		
	รวม	118.43	79	118.43		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 14 พบว่า ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ พบว่า หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test บทบาทการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักความโปร่งใส จำแนกตามอายุ

อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	อายุ 31 – 40 ปี	อายุ 41 – 50 ปี	อายุ 50 ปี ขึ้นไป
ต่ำกว่า 30 ปี	-	-.061	.310*	.078
อายุ 31 – 40 ปี		-	.371*	.139
อายุ 41 – 50 ปี			-	-.232
อายุ 50 ปี ขึ้นไป				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 15 พบว่า ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ที่มีอายุ ต่ำกว่า 30 ปี และอายุ 31 – 40 ปี กับอายุ 41 – 50 ปี มีความคิดเห็น หลักความโปร่งใส แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักการมีส่วนร่วม จำแนกตามอายุ

อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	อายุ 31 – 40 ปี	อายุ 41 – 50 ปี	อายุ 50 ปี ขึ้นไป
ต่ำกว่า 30 ปี	-	-.083	.053	-.359*
อายุ 31 – 40 ปี		-	.137	-.276
อายุ 41 – 50 ปี			-	-.413*
อายุ 50 ปี ขึ้นไป				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 16 พบว่า ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ที่มีอายุ ต่ำกว่า 30 ปี และอายุ 31 – 40 ปี กับอายุ 41 – 50 ปี มีความคิดเห็น หลักการมีส่วนร่วม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 วุฒิมัธยมศึกษา

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	วุฒิการศึกษา				t	Sig
	ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี		ปริญญาโท หรือสูงกว่า ปริญญาโท			
	μ	σ	μ	σ		
1. หลักนิติธรรม	4.13	.39	4.11	.37	.71	.90
2. หลักคุณธรรม	4.17	.52	4.19	.42	.69	.30
3. หลักความโปร่งใส	4.13	.45	4.15	.42	.75	.50
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.19	.41	4.14	.41	.32	.49
5. หลักความรับผิดชอบ	4.25	.43	4.18	.38	.57	.57
6. หลักความคุ้มค่า	4.14	.56	4.25	.45	.80	.06
รวม	4.17	.34	4.17	.28	.92	.59

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ที่มีการศึกษาต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ การทำงาน

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	sig.	
1.หลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	3.31	2	1.65	12.21	.00*	
	ภายในกลุ่ม	36.53	79	.13			
	รวม	39.84	81				
2.หลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.09	2	.04	.19	.82	
	ภายในกลุ่ม	62.34	79	.23			
	รวม	62.43	81				
3.หลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	.02	2	.01	.05	.94	
	ภายในกลุ่ม	52.38	79	.19			
	รวม	52.40	81				
4.หลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	.09	2	.05	.32	.72	55
	ภายในกลุ่ม	40.92	79	.15	.15		
	รวม	41.02	81				
5.หลักความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	1.09	2	.54	3.32	.03*	
	ภายในกลุ่ม	44.28	79	.16			
	รวม	45.38	81				
6.หลักความคุ้มค่า	ระหว่างกลุ่ม	.10	2	.05	.19	.82	
	ภายในกลุ่ม	71.25	79	.26			
	รวม	71.35	81				
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	.19	2	.09	.96	.38	
	ภายในกลุ่ม	26.81	79	.01			
	รวม	27.01	81	27.01			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ที่มีประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าหลักนิติธรรม และหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักนิติธรรม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	น้อยกว่า 5 ปี	5 -10 ปี	มากกว่า 10 ปี
ต่ำกว่า 30 ปี	-	-.086	.195
อายุ 31 – 40 ปี		-	.282*
อายุ 41 – 50 ปี			-
อายุ 50 ปี ขึ้นไป			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 19 พบว่า ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักนิติธรรม ประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปีกับ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบการทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักความรับผิดชอบ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	น้อยกว่า 5 ปี	5 -10 ปี	มากกว่า 10 ปี
ต่ำกว่า 30 ปี	-	-.195	.293*
อายุ 31 – 40 ปี		-	.097
อายุ 41 – 50 ปี			-
อายุ 50 ปี ขึ้นไป			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 20 พบว่า ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักความรับผิดชอบ ประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปีกับ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ได้เก็บรวบรวมข้อมูลและแสดงผลการศึกษาโดยใช้ข้อมูลจากการเก็บแบบทดสอบจำนวน 80 ชุด และข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์และแปลผลโดยการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

1.ผลการวิเคราะห์ ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงจำนวน 50 คนคิดเป็นร้อยละ 50 เป็นเพศชายจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 28 คน ร้อยละ 35 รองลงมา อายุ 31-40 ปี จำนวน 27 คน และน้อยที่สุด อายุ 50 ปี ขึ้นไป จำนวน 11 คน ร้อยละ 13.80 มีวุฒิการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรีจำนวน 57 คน ร้อยละ 71.25 รองลงมา ปริญญาโท หรือ สูงกว่าปริญญาโท จำนวน 43 คน ร้อยละ 28.75 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี จำนวน 43 คน ร้อยละ 53.75 รองลงมา ประสบการณ์ 5-10 ปี จำนวน 24 คน ร้อยละ 30.00 และที่น้อยที่สุด ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 13 คน ร้อยละ 16.25

2.ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.35$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ หลักความคุ้มค่า ($\mu = 4.45$) หลักคุณธรรม ($\mu = 4.36$) และหลักนิติธรรม ($\mu = 4.35$) สามารถสรุปรายชื่อ ดังนี้

2.1 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.35$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อครูอย่างเสมอภาค ($\mu = 4.54$) ผู้บริหารจะหาศึกษาปฏิบัติต่อครูอย่างยุติธรรม ($\mu = 4.39$) และผู้บริหารพิจารณาความดีความชอบตามระเบียบแบบแผนที่วางไว้ ($\mu = 4.39$)

2.2 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.36$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ($\mu = 4.56$) ผู้บริหารปฏิบัติงานตรงต่อเวลา ($\mu = 4.43$) และผู้บริหารมีความอดกลั้น ควบคุมอารมณ์ ($\mu = 4.40$)

2.3 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักความโปร่งใสโดยรวมอยู่ในระดับ

มาก ($\mu = 4.32$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ สถานศึกษาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบ ($\mu = 4.36$) ผู้บริหารบริหารงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ($\mu = 4.35$) สถานศึกษาประเมินผลการบริหารบุคคลอย่างยุติธรรมโปร่งใส ($\mu = 4.30$)

2.4 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.33$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ($\mu = 4.43$) ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร ($\mu = 4.39$) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา ($\mu = 4.36$)

2.5 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.30$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ($\mu = 4.36$) การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารทำให้บุคลากรของโรงเรียนรู้หน้าที่และขอบข่ายของตนอย่างชัดเจน ($\mu = 4.33$) ผู้บริหารเสนอข้อเท็จจริงในภารกิจของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ($\mu = 4.33$)

2.6 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 หลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.45$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนานตนเองนำผลงานและความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติจริง ($\mu = 4.89$) ผู้บริหารเป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ($\mu = 4.39$) ผู้บริหารเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ($\mu = 4.36$)

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

3.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ พบว่า หลัก

ความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

- หลักความโปร่งใส ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ที่มีอายุ ต่ำกว่า 30 ปี และอายุ 31 – 40 ปี กับอายุ 41 – 50 ปี มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

- หลักการมีส่วนร่วม ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ที่มีอายุ ต่ำกว่า 30 ปี และอายุ 31 – 40 ปี กับอายุ 41 – 50 ปี มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ที่มีการศึกษาต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน

3.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่าหลักนิติธรรม และหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

- หลักนิติธรรม ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปีกับ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05

- หลักความรับผิดชอบ ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปีกับ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05

5.2 อภิปรายผล

จากการวิจัย ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายเป็น หลักธรรมาภิบาล 6 หลักการ ดังนี้

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกประการ

1) หลักนิติธรรม อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อครูอย่างเสมอภาค , ผู้บริหารจะหาศึกษาปฏิบัติต่อครูอย่างยุติธรรม และผู้บริหารพิจารณาความดีความชอบตามระเบียบแบบแผนที่วางไว้

2) หลักคุณธรรม อาจเป็นเพราะผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม, ผู้บริหารปฏิบัติงานตรงต่อ และผู้บริหารมีความอดกลั้น ควบคุมอารมณ์

3) หลักความโปร่งใส อาจเป็นเพราะสถานศึกษาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบ, ผู้บริหารบริหารงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้และสถานศึกษาประเมินผลการบริหารบุคคลอย่างยุติธรรมโปร่งใส

4) หลักการมีส่วนร่วม อาจเป็นเพราะผู้บริหารส่งเสริมการทำงานเป็นทีม, ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรและผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา

5) หลักความรับผิดชอบ อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความกระตือรือร้นที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา , การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารทำให้บุคลากรของโรงเรียนรู้หน้าที่และขอบข่ายของตนอย่างชัดเจน และผู้บริหารเสนอข้อเท็จจริงในการกิจของสถานศึกษาต่อสาธารณชน

6) หลักความคุ้มค่า อาจเป็นเพราะผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาตนเองนำผลงานและความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงานจริง, ผู้บริหารเป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด และผู้บริหารเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ รัตนภรณ์ ส่งเสริม (2565) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อุบลราชธานีเขต 4 พบว่าครูมีความเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในภาพรวมระดับรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกประการ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 โดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์รายหลักการ พบว่า หลักความโปร่งใสสถานศึกษาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษา ผู้บริหารบริหารงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้และสถานศึกษาประเมินผลการบริหารบุคคลอย่างยุติธรรมโปร่งใส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลักการมีส่วนร่วมผู้บริหารส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรและผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ที่มีอายุต่างกัน เห็นว่าการบริหารตามหลักนิติธรรม และหลักคุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หลักความโปร่งใส ยกเว้นหลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีอายุต่างกัันมีความเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ดารินทร์ สงมะเร็ง (2560) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติระดับ .05 ยกเว้นหลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติ

4.ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ที่มีการศึกษาต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับนันทิชา ปูเวหา (2562) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาการบริหารการศึกษาหนองสูงศรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาการบริหารการศึกษาหนองสูงศรี 1 ตามความคิดเห็นของครูที่มีเพศอายุและประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันโดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

5.ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าหลักนิติธรรม และหลักความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และหลักคุณธรรมหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่าความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับสารนิพนธ์ของ จมพร จันทรเสนา ศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16 ไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 มีข้อเสนอแนะที่จะนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ดังนี้

1.การวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 อยู่ในระดับมาก พบว่ามีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ควรนำผลวิจัยไปร่วมกำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนในทุกระดับการศึกษาให้เกิดความเข้าใจร่วมกันและเป็นระบบที่เป็นเอกสารทางวิชาการของเขตพื้นที่การศึกษา

2. ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด ควรนำผลการวิจัยนี้ไปทำการพัฒนา ปรับปรุงการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาล โดยพิจารณารายด้านและรายชื่อที่มีคะแนนปฏิบัติน้อย เช่น หลักคุณธรรม ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่องานที่ปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไปดังนี้

1.ควรศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่นในพื้นที่จังหวัดลำปาง

2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในมุมมองที่หลากหลายครอบคลุมทุกมิติเพื่อนำผลการศึกษาไปพัฒนาสู่แนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ตามหลักธรรมาภิบาลต่อไป

บรรณานุกรม

- ครรชิต มัลลียงศ์. (2557). เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. (ออนไลน์).แหล่งที่มา:
http://www.onesqa.or.t/upload/113/uplodfiles/45_6486.pef. 4 มกราคม 2557.
- จิตติมา อัครธิพิงศ์. (2561). แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุคไทยแลนด์ 4.0. วารสาร
วิทยาการจัดการปริทัศน์, 20(1), 1478. ชัยภูมิ.
- จิตติรัตน์ เอี่ยมสกุล. (2555). พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
 การศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดารินทร์ สงมะเริง. (2560). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ใน
เขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี เขต 1 งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการ
 บริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ. (2550). เทคนิคการบริหารการศึกษา. ชัยภูมิ: สถาบันบัณฑิตศึกษา,
 มหาวิทยาลัยราชภัฏ
- ธีระ รุญเจริญ. (2558). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: เอ็กสเปอร์เน็ท.
- นวิสา ยิ่งช่วย. (2556). หลักการบริหารการศึกษา. (ออนไลน์).แหล่งที่มา:
<http://www.gotoknow.org/posts/349868>.
- นันทิชา ปูเวสา. (2562). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนา
คุณภาพการบริหารการศึกษาหนองกุงศรี 1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จันทบุรี เขต 2
- เนาวรัตน์ เกตุสุวรรณ. (2556). สภาพและปัญหาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร.
ในกลุ่มอำเภอเขาคิชฌกูฏ.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2554). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ, พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม.
- พรศิริ สังข์ทอง. (2562). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการทำงานเป็นทีมด้วยการ
จัดการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับบทเรียนออนไลน์.
<https://so02.tcithaijo.org/index.php/EDKKUJ/article/view/240779>.
- พระราชบัญญัติระเบียบครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ 2).พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ :
 กระทรวงศึกษาธิการ.
- พระราชบัญญัติระเบียบครูและบุคลากรทางการศึกษา. พ.ศ. 2547.กรุงเทพฯ :
 กระทรวงศึกษาธิการ.
- ภัทรวดี อุทัยกรณ์. (2563). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา.
 งานนิพนธ์ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยบูรพา.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- รณิธย์. (2560). **หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ.
- รัตนารณ ส่งเสริม. (2565). **การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา**. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4.
- สมศักดิ์ดลประสิทธิ์. (2549). **รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management)**.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา**. กรุงเทพฯ.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542. ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 116 ตอนที่ 63 ง, หน้า 24 – 31.
- สุชิน เรืองบุญส่ง. (2551). **การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้ ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม**
- สุภัค ยมพุก และวิโรจน์เกษมลักษณ์. (2558). **การบริหารสถานศึกษาและการรับรู้การสนับสนุนการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กลุ่มที่ 4. วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ**, 8(2), 78.
- อรรถัย แสงทอง. (2552). **หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน. วิทยานิพนธ์. สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**.
- อัจฉรา จงดี. (2560). **ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยองและตราด. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี**

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริม
งาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2
2. โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อและให้ข้อมูลตามความเป็นจริง เพื่อความถูกต้องและสมบูรณ์ของการวิจัย ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2
3. ความคิดเห็นของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อตัวท่านเอง หน่วยงานและชุมชน ผู้สำรวจจะถือเป็นความลับไม่นำไปเปิดเผย
4. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดเขตพื้นที่ประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ใน 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า
ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวหนึ่งฤทัย คำทา

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

แบบสอบถาม

เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในหน้าข้อความที่ตรงความจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 30 ปี

☐ อายุ 31-40 ปี

☐ อายุ 41-50 ปี

☐ อายุ 50 ปี ขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท หรือ สูงกว่าปริญญาโท

4. ประสบการณ์การทำงาน

☐ ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี

☐ ประสบการณ์ 5-10 ปี

☐ ประสบการณ์มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเสริมงาม 2 สังกัดเขตพื้นที่ประถมศึกษา ลำปาง เขต 2 ใน 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วมหลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความ ✓ เป็นการแสดงความเห็นต่อระดับการแสดงออกของบุคลิกภาพของ ผู้บริหารสถานศึกษา โดยขีดเครื่องหมาย ลงในช่องทางขวามือให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด

5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ที่	บุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการแสดงออก				
		5	4	3	2	1
หลักนิติธรรม						
1.	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติต่อครูอย่างเสมอภาค					
2.	ผู้บริหารจะหาศึกษาปฏิบัติต่อครูอย่างยุติธรรม					
3.	ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานโดยใช้กฎระเบียบของโรงเรียนเป็นพื้นฐาน					
4.	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูมีระเบียบวินัยตามจรรยาบรรณวิชาชีพ					
5.	การบริหารงานของผู้บริหารได้รับการยอมรับจากครู					
6.	การบริหารโรงเรียนเป็นที่ยอมรับจากคนภายนอก					
7.	ผู้บริหารปฏิบัติตนโดยไม่ยึดถือพวกพ้อง					
8.	ผู้บริหารพิจารณาความดีความชอบตามระเบียบแบบแผนที่วางไว้					
9	ผู้บริหารปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนที่วางไว้					
หลักคุณธรรม						
1.	ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม					
2.	ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยเกียรติและศักดิ์ศรี					
3.	ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่เป็นแบบอย่างที่ดีงาม					
4.	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่องานที่ปฏิบัติ					
5.	ผู้บริหารมีความอดกลั้น ควบคุมอารมณ์					
6.	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
7.	ผู้บริหารปฏิบัติงานตรงต่อเวลา					
8.	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเอง					
9.	ผู้บริหารเป็นผู้นำในการจัดโครงการเชิงจริยธรรม					
10	ผู้บริหารใช้ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม					

ที่	บุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการ แสดงออก				
		5	4	3	2	1
หลักความโปร่งใส						
1.	ผู้บริหารบริหารงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้					
2.	สถานศึกษาประเมินผลการบริหารบุคคลอย่างยุติธรรมโปร่งใส					
3.	สถานศึกษาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง					
4.	สถานศึกษาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบ					
หลักการมีส่วนร่วม						
1.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานโรงเรียน					
2.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสร่วมตัดสินใจในการดำเนินโครงการต่างๆ					
3.	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร					
4.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา					
5.	แบ่งปันผลประโยชน์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนด้วยความยุติธรรมโปร่งใส					
6.	ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของโรงเรียน					
7.	ผู้บริหารสร้างบรรยากาศแห่งการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา					
8.	ผู้บริหารส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย					
9.	ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานเป็นทีม					
10.	ผู้บริหารสื่อสารกับผู้ร่วมงานแบบกัลยาณมิตร					
หลักความรับผิดชอบ						
1.	ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง					
2.	ผู้บริหารมีความคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียน					
3.	การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารทำให้บุคลากรของโรงเรียนรู้หน้าที่และขอบข่ายของตนอย่างชัดเจน					
4.	ผู้บริหารแสดงความรับผิดชอบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน					
5.	ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่จนบรรลุผลสำเร็จ					
6.	ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา					

ที่	บุคลิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการ แสดงออก				
		5	4	3	2	1
7.	ผู้บริหารเสนอข้อเท็จจริงในการกิจของสถานศึกษาต่อสาธารณชน					
8.	ผู้บริหารพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก					
9.	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของครูเพื่อการปรับปรุงงานอยู่เสมอ					
หลักความคุ้มค่า						
1.	ผู้บริหารเป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด					
2.	ผู้บริหารมีนโยบายส่งเสริมให้เกิดการใช้ทรัพยากรของโรงเรียนอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด					
3.	ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาตนเองนำผลงานและความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงานจริง					
4.	ผู้บริหารเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม					
5.	ผู้บริหารส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ได้เป็นอย่างดี					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. **ดร.เจษฎาภรณ์ สอนทะ** **สอนทะ** ปริญญาคุฏฐบัณฑิต สาขา บริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบ้านด้าม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนอง
เขต 1
2. **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฤดี รัตนชัยศิลป์** ปริญญาคุฏฐบัณฑิต สาขา บริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
รองอธิบดีสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
3. **ดร.อินทิรา มุงเมือง** ปรัชญาคุฏฐบัณฑิต (ปร.ด.)
สาขาการบริหารการพัฒนา
มหาวิทยาลัยนอร์ท - เชียงใหม่
อาจารย์ประจำหลักสูตร
สาขาการบริหารการศึกษา
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางสาวหนึ่งฤทัย คำหา
วัน เดือน ปี เกิด	14 มกราคม 2530
ที่อยู่ปัจจุบัน	37 หมู่ 2 ตำบล บ้านเอื้อม อำเภอ เมือง จังหวัดลำปาง 52100
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2553	รัฐศาสตรบัณฑิต (ร.บ.) มหาวิทยาลัยนเรศวร
พ.ศ. 2559	ประกาศนียบัตรบัณฑิต (วิชาชีพครู) มหาวิทยาลัยฟาอีสเทิร์น
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเสริมชัยวิทยา อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง 52210
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครู